

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 530

Poznań, sobota dnia 19 listopada 1932

Rok XXVII

Poznań, 18 listopada.

Prawo natury, logika życia

Prasa „sanacyjna” gorszy się manifestacjami żywiołów narodowych, szczególnie młodych, do jakich doszło w ostatnich czasach w różnych centrach naszego państwa, i to gorszy się niemi bez względu na to, czy manifestacje te zwracały się przeciw odnośnym polskim czynnikom politycznym, czy też przeciw Żydom i ich zachłanności, zagrożającej życiu gospodarczemu i duchowemu społeczeństwa polskiego jako całości.

Nie zamierzamy na tem miejscu zajmować się taką czy inną rolą, takim czy innym znaczeniem manifestacji w życiu politycznym i społecznym. Ten temat zostawiamy na uboczu. Będziemy nawet usiłowali przez chwilę stanąć na gruncie, na jakim w tej sprawie stoi obóz „sanacyjny”.

„Sanacja” uważa — przynajmniej obecnie, gdy jest u władzy — manifestacje za bezwzględne zło. Rozumiemy; ale nawet na tem stanowisku stojąc, nie podzielamy wniosków, jakie stąd wysnuwają zwolennicy obozu prorządowego, choć, zdaje się, nie wszyscy.

A mianowicie — biorąc rzecz zupełnie obiektywnie, bez względu na to, o jakie ugrupowanie chodzi — jesteśmy tego zdania, że środkiem leczniczym na nastroje, z których rodzą się manifestacje, nie są represje. Represje dają zazwyczaj inny skutek, zgoła niezamierzony i niepożądany przez tych, którzy je zarządzają czy wykonują. Takie już jest prawo natury, o kogokolwiek chodzi, taka jest logika życia.

Kto chce uwagę żywiołów o gorącym temperamencie odwrócić od wyłamywania go w postaci manifestacji, powinien dążyć do tego, by energia żywiołów tych zwrócona była w innym kierunku, by była ujęta w karby organizacyjne, by była sterowana w organizacji przez czynniki, panujące nad sytuacją i odpowiadające normalnie za działalność organizacji.

To jest droga właściwa, to jest droga prosta. Bardziej właściwej, bardziej prostej i bardziej do celu wiodącej nie znamy.

Ażeby to zrozumieć i to uznać, do tego nie potrzeba ani szczególnego zmysłu psychologicznego czy nadzwyczajnego doświadczenia politycznego, ani wyjątkowego obiektywizmu czy wnikliwego zrozumienia interesu własnego obozu politycznego. — wystarczy do tego trzeźwe, realne patrzenie na życie.

Znamy także w „sanacyjnym” obozie ludzi, którzy z tych prawd i tych praw życiowych zdają sobie dobrze sprawę. My przypominamy je tylko wobec dziwnych głosów prasy prorządowej, podyktowanych nie rozsądkiem politycznym, lecz polityczną niechęcią. Nie od nas w obecnym okresie stosunków zależy, czy będzie tak, czy inaczej. Życie okaże, co zaważy decydująco na szali.

W obronie autonomji uniwersyteckiej

Uchwały senatów wyższych uczelni

Jak już donosiliśmy, sfery uniwersyteckie bardzo stanowczo wypowiedziały się przeciw rządowemu projektowi reformy szkół akademickich, ograniczającemu autonomję uniwersytecką. Senaty wyższych uczelni odbyły specjalne posiedzenia, na których zapadły w tej sprawie odpowiednie rezolucje.

O jednomyślnych uchwałach senatów uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, politechniki lwowskiej i uniwersytetu warszawskiego już informowaliśmy naszych Czytelników. Obie nie przyszła kolej na Poznań i Kraków.

W Poznaniu posiedzenie senatu uniwersyteckiego, poświęcone sprawie projektu rządowego, odbyło się w ubiegłą środę. Uchwała, wypowiadająca się przeciw projektowi, zapadła jednomyślnie. Zebranie senatu poprzedzone było zebraniem poszczególnych rad wydziałowych, które zajęły takie same stanowisko.

Kraków, 18. 11. (Tel. wł.) Senat uniwersytetu Jagiellońskiego odbył specjalne posiedzenie w sprawie rządowego projektu reformy ustroju szkół akademickich. Na posiedzeniu tem odczytano również memoriał w tej sprawie, opracowany na podstawie uchwał rektorów wyższych uczelni. Memoriał ten przesłany będzie ministrowi Jędrzejewiczowi oraz rektorom wszystkich szkół akademickich w Polsce. Przeciw projektowi rządowemu wypowiedziano się jednomyślnie.

O normalny ruch na magistrali węglowej

Warszawa, 18. 11. (Tel. wł.) W czwartek odbyło się w Warszawie posiedzenie rady nadzorczej francusko-polskiego konsorcjum budowy kolei Śląsk—Gdynia przy udziale czterech przedstawicieli strony francuskiej.

Załatwiono szereg spraw administracyjnych. Obszerniej zajmowano się kwestją podjęcia normalnego ruchu kolejowego na magistrali węglowej już od pierwszego stycznia. Cho-

W kołach uniwersyteckich utrzymują, że Akademia Umiejętności na jednym z najbliższych posiedzeń za-

jąc się ma sprawą autonomji szkół wyższych.

Żydzki za zniesieniem autonomji

Warszawa, 18. 11. (Tel. wł.) W żargonówce „Moment” publicysta żydowski, Józef Heftman („Emanuel”) żąda zniesienia autonomji wyższych zakładów naukowych, pisząc:

„Akademicki rok szkolny zaczyna się, jak wskazuje doświadczenie w ostatnich czasach, od wieców przeciwydowskich, które kończą się biciem studentów-Żydów. Obecnie zastanawiamy się, zwłaszcza koła t. zw. prawicowe, czy można znieść autonomję wyższych uczelni. Wszak w szeregu krajów europejskich ograniczono parlamentaryzm, dlaczego więc ma młodzież korzystać z takich swobód, których nie mają obywatele dorośli, płacący podatki, umiejących z rozwagą postępować. Autonomia daje tylko

możliwość napadów na Żydów. Wypadki we Lwowie i w Poznaniu, które w tych dniach zaszły ze studentami, wskazują jasno, że ze swobód korzystają takie żywioły, które za wszelką cenę pragną wywołać w kraju niepokój, zdyskredytować władzę, wzmóc wewnętrzne trudności ludności i rządu. Dlatego jest obowiązkiem społeczeństwa żądać, aby w dotychczasowym stosunku do t. zw. autonomji wyższych uczelni nastąpiła radykalna zmiana”.

Jak widać żydostwo, szczytujące się swoim liberalizmem, z łatwością przetrzuca się do obozu „czarnej reakcji”, kiedy mu się zdaje, że upiecze przy tym ogniu swoją pieczęć...

Obrady prezydium konferencji rozbrojeniowej

Oświadczenia poszczególnych delegatów — Oburzenie prasy francuskiej na mowę Simona — Stanowisko prasy angielskiej

Genewa, 18. 11. (PAT). Podczas obrad konferencji rozbrojeniowej po przemówieniu min. Simona (głównie wylicznie jego mowy podaliśmy wczoraj — red.), zabrał głos Henderson, który wyraził opinię, że uznanie równości praw może stanowić podstawę do dyskusji, jak w praktyce zasada ta będzie zrealizowana, przyczem udział Niemiec jest w tym celu niezbędny. To też przewodniczący ma nadzieję, że rząd Rzeszy przyśle z powrotem swoją delegację do Genewy.

Delegat Włoch przyłączył się do wywodów Hendersona.

Delegat Francji ograniczył się do potwierdzenia tekstu memoriału swego rządu i przyłączył się do nadziei, wyrażonej przez Hendersona.

Delegat Stan. Zjednoczonych również spodziewa się powrotu delegacji niemieckiej.

Po przedstawicielach wielkich mocarstw zabrał głos delegat Polski gen. Burhard Bukacki, który oświadczył: „Delegacja Polska całkowicie przyłącza się do złożonych tu deklaracji, według których poważny problemat równości praw powinien niebawem być przedmiotem naszych prac w bardziej ściślejszej łączności z innymi problematami organizacji pokoju. Rząd polski będzie rad przyczynić się do rozwiązań, które będą brały pod uwagę słusze interesy wszystkich państw tak, aby zapewnić pokój i współpracę międzynarodową”.

Następnie złożyli deklaracje inni członkowie prezydium w szczególności delegacji Belgji, Z. S. R. R., Szwajcarii, Czechosłowacji i Austrii.

Paryż, 18. 11. (Tel. wł.) Mowa angielskiego ministra spraw zagr. Simona w Genewie wywołała w prasie francuskiej, zwłaszcza w dziennikach prawniczych i umiarkowanych burzę protestów. Dzienniki atakują ministra angielskiego, że pamiętał tylko o interesach angielskich, zapominając zupełnie o wyjątkowym położeniu Francji.

London, 18. 11. (Tel. wł.) Prasa londyńska zapatruje się na wywody Simona w Genewie naóról spokojnie.

„Times” pisze, że zasadniczo stanowisko uwzględniło żądania niemieckie równouprawnienia zbrojeń. W związku z tem stwierdza, że Niemcom będzie można w myśl tych wskazań zezwolić w przyszłości na budowę młych tanków. Co do łodzi podwodnych i ciężkich samolotów bojowych, to zezwolenie takie dla Rzeszy nie może wchodzić w rachubę, gdyż broń ta będzie wogóle musiała być zakazana.

Z konserwatywnych pism jedynie „Morning Post” zapatruje się na mowę angielskiego ministra bardzo pesymistycznie i stwierdza, że jeżeli chodzi o kryterjum rozbrojenia, to będzie bardzo trudno do przeprowadzenia.

Niedoszły nowy „kapitan z Koepenick”

Zredukowany urzędnik kryminalny chciał aresztować prezydenta rejencji

Berlin, 18. 11. (Tel. wł.) Niezwykły wypadek, przypominający poniekąd historję słynnego „kapitana z Koepenick” w pierwszej fazie wydarzył się wczoraj wieczorem w Koszalinie (niem. Koeslin, miasto powiatowe i stolica obwodu rejencyjnego w Pomeranii — red.).

Były emerytowany urzędnik kryminalny niejaki Jendresky, usiłował wieczorem zaarrestować prezydenta rejencji. Jendresky zjawił się w jego mieszkaniu i przedstawiając się jako wiceprezydent rejencji, gwałtem wtargnął do pokoju prezydenta Crohnaua. Został go przy kawie i wezwał do pójścia z nim, oświadczywszy, że ma polecenie aresztowania za przestępstwa w

związku ze szmugłem alkoholem.

Crohnau nie uwierzył żądaniu przybycia i zdołał w międzyczasie połączyć się z pobliskim posterunkiem policyjnym.

Jendresky spostrzegłszy, że Crohnau przywołał policjanta, usiłował zbiec, został jednak ujęty na strychu domu w chwili gdy chciał wydostać się na dach.

Niedoszły naśladowca „kapitana z Koepenick” był urzędnikiem kryminalnym, zwolniono go ze służby czynnej z powodu objawów niepoczytalności. Przypuszcza się, że czynu swego dokonał on właśnie pod wpływem chwilowego zaburzenia umysłowego

W skupczynie Jugosławii o Polsce

(w) Z prasy belgradzkiej można się przekonać, że uchwalenie ratyfikacji układu polsko-jugosłowiańskiego, odnoszącego się do współpracy kulturalnej, dało sposobność urządzeniu w skupczynie wielkiej manifestacji na cześć Polski. Przedewszystkiem wybrano dzień 11 listopada jako dzień obrad nad tą sprawą, której debaty odbywały się przy udziale całego rządu oraz przedstawicieli polskiego poselstwa.

Referował sprawę pos. Živančević, dziennikarz, do niedawna prezes Porozumienia Prasy Jugosłowiańsko-Polskiej, który podmalował swe przemówienie tłem historycznym, wykazując podobieństwa pomiędzy Polakami a Jugosłowianami w dziejach, charakterze, właściwościach psychicznych oraz przeżyciach podczas odrodzenia państwa. Podkreślił współdziałanie obu państw w polityce międzynarodowej, zgodne stanowisko w obronie istniejącego stanu rzeczy i traktatów międzynarodowych jako podstaw panujących stosunków, zgodne stanowisko wobec kwestji mniejszości narodowych i t. d.

P. Stanković, minister oświaty, wygłosił przemówienie bardzo zycielne dla Polski i jej kultury, wskazując, że intelektualista jugosłowiański będzie mógł skorzystać wiele z dorobku kulturalnego Polski, ale jednocześnie wskazał na szczupłość środków, jakie

będą oddane do rozporządzenia w celu realizowania postanowień umowy.

Przemawiali jeszcze pp. Dimitrijević, Cškoić i Dobrovoljac oraz Stowenec Pivko, którzy wspominali o roli Polski i Jugosławii w ocaleniu cywilizacji europejskiej przed nawałą turecką, o mesjanizmie polskim, o patriotyzmie narodu i entuzjzmie młodzieży polskiej.

Samą ustawę o ratyfikacji układu przyjęto jednomyślnie przez aklamację wśród okrzyków: „niech żyje Polska! niech żyje naród polski!”, poczem wśród wielkiego entuzjzmu przyjęto tekst depeszy do Sejmu polskiego. Podczas odczytywania tekstu skupczyna wstała. Tekst opiewa:

„Jugosłowiańska skupczyna narodowa, przyjmując wśród entuzjzmu jednomyślnie konwencję o naukowej, szkolnej i artystycznej współpracy między królestwem Jugosławii i Rzeczpospolitą Polską jako wynik dobrych i zapowiedź serdeczniejszych stosunków, odczuwa nieprzebrana potrzebę, ażeby z powodu tego ważnego zdarzenia, które przypada w sam dzień proklamowania święta państwowości i zjednoczenia Polski, wyrazić Sejmowi i narodowi polskiemu uczucia swych gorących i niezłomnych sympatyj”.

Burza oklasków zerwała się po odczytaniu depeszy, którą zaraz wysłano do Warszawy, a której tekstu ani Sejm ani Polska Agencja Telegraficzna nie uznały za wskazane ogłosić.

Liczba głosów polskich w wyborach do Reichstagu

w porównaniu z wyborami poprzednimi

W ostatnich wyborach do Reichstagu, odbytych w dn. 6 b. m., na listy polskie w całej Rzeszy Niemieckiej padło 32.813 głosów. Jest to wynik bardzo smutny, gdy się zważy, że jeszcze w r. 1930 listy te skupiły 73.159 gł., ubytek więc od tego czasu wynosi 55 procent. W wyborach do Reichstagu w dn. 31 lipca r. b. padło na listy polskie 33.436 gł., t. j. o przeszło 600 głosów więcej, niż obecnie.

A oto ilość głosów polskich we wszystkich okręgach wyborczych, w których Polacy wystąpili z własnymi listami (w nawiasach cyfry z dn. 31 lipca r. b.):

- Prusy Wschodnie — 2.744 (2.846),
- Berlin — 944 (806),
- Poczdami II — 379 (322),
- Poczdami I — 176 (186),
- Farnfurt nad Odrą — 4.229 (4.022),
- Pomerania — 543 (532),
- Wrocław — 143 (171),
- Lignica — 57 (56),
- Opole — 12.059 (14.565),
- Magdeburg — 103 (117),
- Merseburg — 105 (98),
- Hanower Wsch. — 175 (148),
- Hanower Pld. — 182 (122),
- Westfalja Pn. — 2.694 (2.406),
- Westfalja Pld. — 4.314 (3.522),
- Kolonja — Akwizgran — 201 (173),
- Düsseldorf Wsch. — 1.064 (1.051),
- Düsseldorf Zach. — 2.341 (2.050),
- Drezno — Budziszyn — 122 (92),
- Lipsk — 86 (46),
- Badenja — 96 (105),
- Hamburg — 65 (—).

Z pośród innych mniejszości narodowych listę własną wysunęli tym razem tylko Duńczycy łącznie z Fryzami w okręgu szlezwickim. Lista ta nosiła nazwę „Schleswigsche Heimat” i została poparta we wspomnianym okręgu także przez Polaków. Skupiła ona obecnie 1.697 głosów (w lipcu r. b. — 1.511). Razem listy mniejszości narodowych w Niemczech skupiły 34.510 głosów.

Łużczanie i Litwini wschodniopruscy tym razem nie wystąpili z własnymi listami.

W niedzielę, dnia 20 listopada, o godz. 12 odbędzie się w sali kina Metropolis przy ul. Piekary 16/17

WIELKIE ZEBRANIE

elem omówienia bieżących zagadnień politycznych i oddania hołdu tanisławowi Wyspiańskiemu z okazji 25-lecia Jego zgonu. Na zebraniu przemawiać będą pp.:

poseł Jan Nowodworski
redaktor Czesław Kędziński

Prawo wstępu mają na zebranie członkowie Stronnictwa Narodowego za legitymacjami, oraz zaproszeni sympatycy za biletami.

O liczne i punktualne przybycie na powyższe zebranie uprasza

Zarząd Stronnictwa Narodowego na m. Poznań.

równaniu do lipca pewien, choć niewielki, przyrost. Wówczas skupiła tam 433 gł., obecnie 452 Z tego w pow. bytowskim padło 440 głosów polskich (poprzednio 415) w pow. lęborskim 22 gł. (poprzednio 18).

W całej Pomeranii, w której skład wchodzi Kaszuby pruskie, było głosów polskich: w r. 1930 — 1.105, 31 lipca r. b. — 532, obecnie — 543.

Śląsk Opolski

Szczegółowe cyfry, dotyczące głosów polskich na Śląsku Opolskim, już podawaliśmy. Lista polska poniosła tam wszędzie straty z wyjątkiem pow. raciborskiego, gdzie przybyło jej 118 głosów.

Fakt ten wystarczył, by niektóre dzienniki niemieckie (jak np. wrocławska „Schlesische Zeitung”) już podniosły alarm z tego powodu.

Na Śląsku Środnim liczba głosów polskich spadła z 171 na 143.

Prusy Wschodnie

Wyniki wyborów w poszczególnych powiatach w porównaniu z wyborami poprzednimi są następujące:

	Głosów polskich		
	25.4.32	31.7.32	6.11.32
Powiaty:			
Sztum	1235	974	961
Kwidzyn	123	108	98
Susz	26	17	12
Elbląg	14	7	6
Malbork	1	0	1
Razem Powiaty	1399	1106	1098
Warmja polska:			
Olsztyn wieś	1680	1272	1188
Olsztyn miasta	121	99	100
Reszel	165	163	158
Razem Warmja	1966	1534	1446
Mazury:			
Szczytno	151	92	85
Nibork	38	15	12
Zadzobork	15	13	10
Elk	12	9	4
Lec	4	3	2
Jańsbork	6	8	11
Ostród	9	3	14
Razem Mazury	235	143	138

Nowa ustawa skarbowa

Zaraz po ukazaniu się preliminarza budżetowego na rok 1933-4 podaliśmy jego ogólną charakterystykę pod względem realności i wysokości deficytu. Z kolei pragniemy zaznaczyć czytelników z projektem nowej ustawy skarbowej.

Ustawa skarbowa jest niejako głową budżetu. Prócz ogólnych cyfr wydatków i dochodów państwa zawiera ona przepisy, dotyczące sposobu pokrycia deficytu (za dawnych, lepszych czasów — przeznaczenia nadwyżek) oraz uprawnień rządu w zakresie wykonywania budżetu. Ponieważ nie mamy dotąd, jak inne państwa, ogólnego prawa budżetowego, ustawa skarbowa jest jedyną normą prawną w tej dziedzinie. Ewolucja, jakiej podlegały ustawy skarbowe w ostatnich latach, stanowi jeden z najważniejszych rozdziałów walki Sejmu o uprawnienia w zakresie dysponowania groszem publicznym. W krótkich artykułach ustaw skarbowych mieści się cała historia t. zw. „łuzów” budżetowych.

Niepodobna w krótkim artykule streścić całej ustawy skarbowej i należałoby ją poprostu przytoczyć dosłownie. Wobec tego ograniczymy się do wymienienia i skomentowania różnic, zachodzących między nowym projektem, a obowiązującą obecnie ustawą skarbową na r. 1932-3. Wystarczy to dla ujawnienia zawartych w tym projekcie tendencji politycznych i planów finansowych rządu.

Już przy omawianiu budżetu zwróciliśmy uwagę na korzystną nowość, a mianowicie na zamieszczenie w nim po raz pierwszy t. zw. „funduszy państwowych”. Tworzenie tych funduszy to jedna ze specjalności obecnych rządów. Wobec ważności „funduszy” dla życia gospodarczego poświęcimy im osobne uwagi. Jest ich w budżecie 18, a ustawa skarbowa określa ich ogólny rozchód na 152 miliony. Dotychczas niektóre z nich były rozsypane po rozmaitych częściach budżetu administracji, z innych wogóle w budżecie nie było śladu.

Jest rzeczą charakterystyczną, że z nowej ustawy skarbowej znikł wyraz: „niedobór”, który istnieje w obecnie obowiązującej ustawie. Zastąpiono to brutalne słowo innem, „subtelniejszym” określeniem: „wydatki, o ile nie znajdują pokrycia w dochodach”.

Mniejsza jednak o wyrazy. Waż-

Cała reg. olsztyńska:			
(Warmja i Mazury	2201	1677	1584
Reg. królewiecka	69	46	38
Reg. gabińska	25	16	26

Razem Prusy Wsch. 3094 2845 2746

Westfalja, Nadrenja i reszta Niemiec

Pocieszającym objawem jest przyrost głosów polskich w Westfalji, Nadrenji i niektórych okręgach środkowych Niemiec. Przyrost ten największy jest w okręgach: Westfalja Południowa (+ 800 gł.) i Düsseldorf Zach. (+ 300 gł.).

Nawoływanie żydowskie

Wychodzące w Warszawie pismo żargonowe „Unzer Express” z dn. 14 bm., nawiązując do wydarzeń lwowskich, atakuje rząd, że za mało ingeruje przeciwko młodzieży. Nawołuje otwarcie do represyj:

„Endeckie stowarzyszenia studenckie mają charakter zdecydowany. Oblicze ich jest już dość jasne. Ich żydowski „program” daje się zauważyć przy każdej sposobności. Czyż nie byłoby wskazane zamknąć te stowarzyszenia, dla których jednym z celów jest huliganizm?”

Zaloca się to nawoływanie żydowskie stwierdzić i zapamiętać.

W ręce żydowskie

„Moment” podaje wiadomość ze Lwowa o przejściu dwóch miejscowych pism w języku polskim: „Gazety Porannej” i „Gazety Wieczornej” — w posiadanie pisma żydowskiego z „sanacji” Jegera:

„Dzięki tej tranzakcji, — pisze — wzmocniło się stanowisko pisma Jegera w galicyjskiej „sanacji”. On w ten sposób już naprzód zabezpieczył swój mandat poselski, gdyż „sanacja” nie będzie mogła przecież zrezygnować z tak ważnego organu dla agitacji wyborczej, jak „Gazeta Poranna” i „Gazeta Wieczorna”.

niejsze jest to, że obecna ustawa jako źródło pokrycia deficytu podaje tylko rezerwy skarbowe. Natomiast w nowym projekcie obok rezerw figurują także „operacje finansowe”. Co to mają być za „operacje”, o tem bardzo ostrożnie i ogólnikowo mówił w Sejmie p. minister skarbu. Mają to być jakies awanse na poczet przyszłych dochodów (bony), uzależnione od... poprawy konjunktury.

Osobny artykuł ustawy skarbowej przyznaje wojskowym i policji 10 procent podatku do uposażeń. Jest to echo znanego konfliktu między b. ministrem skarbu p. Matuszewskim, który w maju 1931 r., opierając się na upoważnieniu Sejmu, skreślił wszystkim funkcjonariuszom państwowym 15 procentowy dodatek. P. minister spraw wojskowych zgodził się na potrącenie wojskowym tylko 5 procent. P. Matuszewski nałożył głowę, a przytoczony wyżej przepis ustawy skarbowej jest legalizacją faktycznego stanu rzeczy. Przepis ten odnośnie do wojskowych istnieje już w obecnej ustawie. W nowym projekcie dodano policję państwową, której także zaraz w r. 1931 zwrócono 10 proc., ale pokrywano ten wydatek z „oszczędności” na czem innem. Obecnie jest on już objęty budżetem uposażeń.

Artykuł 6. „traktujący o otwieraniu nowych kredytów, nie objętych budżetem, jest już w obecnej ustawie przez większość rządową Sejmu ujęty tak „luźnowo”, że w nowym projekcie pozostał bez zmiany. Natomiast rozszerzono znacznie t. zw. virement, czyli prawo przenoszenia kredytów na inne cele. Mianowicie w budżetach przedsiębiorstw, monopolów i funduszy uprawnienia rządu są pod tym względem niemal nieograniczone (o szczegółach innym razem). Natomiast znosi nowy projekt dyktaturę w tym kierunku ministra skarbu, gdyż uzależnia każde przeniesienie kredytu od zgody prezesa Rady ministrów. Chodzi tu nie tylko o władzę premiera, ale także o spory między ministerstwem skarbu a innymi resortami, które i bez tego przepisu objęły się o szefa rządu.

Pomijamy drobniejsze różnice. Jeśli obecna ustawa skarbową nazywano słusznie pełnomocnictwem budżetowym dla rządu, to nowy projekt jest dalszym krokiem w kierunku „łuzów budżetowych”.

M. K.

Niezwykle skomplikowana sytuacja w Niemczech

Oficjalny komunikat o przebiegu przesilenia — Stanowisko niemiecko-narodowych

Berlin, 18. 11. (PAT.) Ogłoszono następujący komunikat urzędowy:

Kancelerz Rzeszy złożył prezydentowi Rzeszy sprawozdanie o wyniku rozmów, przeprowadzonych na zlecenie prezydenta z przywódcami stronnictw celem doprowadzenia do możliwie szybkiej koncentracji narodowej.

Niemiecko-nar., stronnictwo ludowe i bawarska partja ludowa oświadczyli, że wejdą do koncentracji, która mogłaby ułatwić pracę rządu Rzeszy. Natomiast przywódcy partji centrum wyrazili pogląd, że kierownictwo i skład obecnego gabinetu uważają za nieodpowiednie do zapewnienia konsolidacji tych sił. Partja socj.-dem. odrzuciła propozycję kancelerza w sprawie nawiązania rokowań na temat współpracy w spólnocie narodowej. — Partja nar.-socj. nadesłała zawiadomienie, iż tylko pod pewnymi warunkami gotowa jest nawiązać pisemne rokowania, przyczem zgóry odmówiła poparcia rządowych programów, politycznego i gospodarczego.

W tej sytuacji rząd Rzeszy, który zużył wszystkie wysiłki na próby, aby spełnić otrzymane w dniu 1 czerwca zlecenia prezydenta Rzeszy uważa, że najlepiej przysłużyć się interesom kraju, składając zpowrotem swój urząd w ręce teżoż prezydenta.

Przytem rzeczą, nie wyrzekając się zasadniczo autorytatywnego kierownictwa państwa postępuje zgodnie z wy-

suwaniami wielokrotnie przez siebie zasadami, że względy personalne nie mogą odgrywać roli w tak poważnej chwili. Rząd pragnie dać możność prezydentowi, by jako głowa narodu, korzystając z najwyższego autorytetu swojego urzędowania, mógł skupić wszystkie narodowe myślicie elementy, przez co jedynie da się zabezpieczyć drogę przyszłości Niemiec.

Prezydent przyjął dymisję rządu, poruczając gabinetowi dalsze prowadzenie agend.

Berlin, 18. 11. (PAT.) Zgłoszenie dymisji przez gabinet Papena, uważany za gabinet prezydenta Hindenburga, traktując koła niemiecko-narodowe jako krok niepożądany.

Celem osiągnięcia jednolitego programu gospodarczego i przeforsowania pewnych zarządzeń personalnych, nie należało się uciekać do tego kroku, zwłaszcza że siły opozycyjne zgodne są tylko w negacji, a nie mogą dać do wodu jedności w wielkich zagadnieniach politycznych i gospodarczych.

Precyzując stanowisko niemiecko-nar. w stosunku do tego kroku gabinetu, komunikat biura prasowego partji kończy się apelem do Hindenburga, w którym niemiecko-nar. widzą gwaranta, że rozpoczęta walka przeciw traktatowi wersalskiemu i ustrojowi wersalskiemu doprowadzona zostanie do zwycięstwa.

Konferencja Hindenburga z Hugenbergiem — Zapowiedź specjalnego rozejmu politycznego? — Głosy prasy francuskiej — Pierwsze nazwiska

Berlin, 18. 11. (Tel. wł.) Konferencja prezydenta Rzeszy z przedstawicielami poszczególnych partji rozpoczęła się dziś przed południem rozmową z przywódcą niemiecko-narodowych, Hugenbergiem. Rozmowa trwała prawie godzinę.

Po odbyciu tych konferencji przedstawiciele stronnictw mają uzgodnić na wspólnej naradzie w początkach przyszłego tygodnia warunki i zasady współpracy w t. zw. projektowanej „koncentracji narodowej”. Rozmowy w tym kierunku mają być ukończone do środy przyszłego tygodnia.

W razie niemożności osiągnięcia porozumienia pomiędzy poszczególnymi partjami — z czem ogólnie się liczą — oczekują w tutejszych kołach politycznych ustanowienia pewnego rodzaju „rozejmu politycznego i parlamentarnego”. W czasie tego rozejmu na czas nieokreślony odłożonyby wszystkie drażliwe sprawy, nie wyłączając kwestji ewentualnego ponownego rozwiązania nowego Reichstagu.

Paryż, 18. 11. (Tel. wł.) Omawiając dymisję rządu pisma niemal wszystkich kierunków politycznych zgodnie stwierdzają, że nie należy sądzić, aby w zakresie polityki zagranicznej mogła nastąpić zmiana.

„Figaro” stwierdza, że Niemcy dzisiejsze niczem nie różnią się od ju-

trzejszych i że jakkolwiek nastąpiło chwilowe wewnętrzne odprężenie, jednak sytuacja jest również w dalszym ciągu bardzo zawiślana.

Wszystkie pisma jednomyślnie pozostawiają otwarte pytanie, jaki będzie rozwój wypadków w polityce wewnętrznej w Rzeszy i co przyniosą najbliższe poczynania prezydenta. Podkreśla się jedynie, że utworzenie rządu parlamentarnego natrafi na poważne trudności, a nawet uważane jest w obecnych warunkach za niemożliwe.

Berlin, 18. 11. (Pat.) Berlińskie koła polityczne uważają, że rozwiązanie obecnego kryzysu gabinetowego przedewszystkiem zależy od stanowiska nar.-soc.

Według opinji czynników miarodajnych nic nie stoi na przeszkodzie rokowaniu między prezydentem Rzeszy a Hitlerem. Centrum ma poprzeć każdy gabinet prezydjalny, na czele którego nie będzie stał kancelerz Papen.

Jako kandydatów na stanowisko kancelerza wymienia się obecnie prócz Goerdelera i Brachta również Geslera. Kombinacje na temat objęcia kancelerstwa przez gen. Schleichera zostały zdementowane. Min. Neurath i gen. Schleicher pozostać mają na swoich dotychczasowych stanowiskach.

Ameryka wobec długów międzysojusznicznych

Paryż, 18. 11. (PAT.) Korespondent „Paris Soir” w Waszyngtonie przesłał swemu piśmie dłuższy kablagram, w którym donosi, że prezydent Hoover zdecydował nie brać pod uwagę żądań Francji, Anglii i Belgji w kwestji odroczenia płatności długów w dn. 15 grudnia (donosiliśmy już pokrótce o tem wczoraj — red.).

„Jest rzeczą prawdopodobną — zaznacza korespondent — że po porozumieniu się z Rooseveltem, Hoover poinformuje zainteresowane rządy drogą

dyplomatyczną o powziętej decyzji, zawiadamiając je równocześnie, że wystąpi z propozycją zwołania kongresu na 4 grudnia celem ponownego utworzenia komisji parlamentarnej dla rozpatrzenia sprawy długów międzysojusznicznych.”

Waszyngton, 18. 11. (PAT.) — Roosevelt zawiadomił telegraficznie Hoovera, że przybędzie do Waszyngtonu w przyszły wtorek i niezwłocznie uda się do Białego Domu w celu omówienia sprawy długów wojennych.

Dekret Hindenburga

Berlin, 18. 11. (Tel. wł.) Prez. Hindenburg wydał dekret, regulujący sprawę kompetencyj b. rządu pruskiego, oraz obecnego gabinetu komisarycznego Brachta, wobec niemożności uzgodnienia stanowiska obu stron na drodze bezpośrednich rokowań.

Dekret przyznaje znacznie większe kompetencje komisarycznemu rządowi.

Złote na kolejach w Gdańsku

Gdańsk, 18. 11. (Tel. wł.) „Danziger Neueste Nachrichten” donosi o przybyciu do Gdańska urzędnika min.

komunikacji z Warszawy, celem urzędzenia na 42 stacjach Gdańska kas, gdzie z dniem 1 grudnia ludność wolnego miasta będzie mogła zamieniać guldeny na złote polskie, które jak wiadomo od tego terminu będą wyłącz- nie przyjmowane na kolejach gdańskich. S. B.

Wielkie zebranie

Bezpłatne karty wstępu na niedzielne zebranie Stron Nar. wyda się od czwartku w redakcji „Kurjera Poznańskiego”, św. Marcin 70. Il. ptr. p. Lorenzowej, ul. Rolna 29. m. 7 i p. Koczorowskiego, Górna Wilda 32. m. 1; u p. Teodory Pawłowskiej, ulica Patrona Jac-

kowskiego nr 25; u p. insp. Wł. Michalskiego, ul. Wyspiańskiego 23; u p. St. Libery, ul. Chwaliszewo 38-39; u p. Jana Preczki w Starolece przy ul. Staroleckiej (od 17 do 18); i u p. Augustyniaka w fabryce papieru na Malcie.

Pogłoski w sprawie następcy ks. kard. Van Rossum

Jedno z pism donosi z Rzymu, że J. Em. ks. Prymas kardynał Hlond został mianowany prefektem św. Kongregacji Rozkrzewiania Wiary na miejsce zmarłego ks. kard. Van Rossum, i że na miejsce ks. Prymasa upatrzony ma być jakoby metropolita krakowski ks. arcybiskup Sapieha względnie ks. biskup śląski Adamski.

Pogłoski o mianowaniu ks. Prymasa kardynała Hlonda następcą ks. kardynała Van Rossum krążą już od dłuższego czasu; kancelarja jednak prymasowska, którą poprosiliśmy o autorytatywną informację, doniesienia powyższego nie potwierdziła.

Przepowiednia pogody na sobotę: W dalszym ciągu pogodnie, w nocy mroźno, temperatura bez zmian, wiatry południowo-zachodnie.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 18. 11. 1932 r. Dzisiejsze zebranie giełdowe miało tendencję ożywioną. Pożyczki państwowe są w dalszym ciągu poszukiwane, mianowicie placony za 5 proc. poz. konwersyjna 41%, za 4 proc. premj. dol. 50%, za 4 proc. poz. inwest. 98.— oraz za 3 proc. poz. bud. 38%. Większe ożywienie zauważono również w papierach lokacyjnych P. Z. K.: 3 proc. listy dol. stare obracano po 54.— do 54½ w oddaniu, zaś 8 proc. listy dol. amort. handlowano po 56—56½ w placeniu, jak również 4 proc. listy zast. konwert. po 31. W końcu obracano 6 proc. listy żytnie po 10½ w transakcjach.

Z akcji bankowych poszukiwano Bank Polski po 87.—.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 41% P
8% dolarowe listy Pozn. Ziemst. Kredyt 54—54½% O.
8% listy dolarowe w złocie amort. P. Z. K. 56—56½% P
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 31% P.

(Kurs w złotych)
4% poz. premj. dolarowa seria III 50,50 P
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 10,25 +
4% Premj. Pożyczka Inwestycyjna 98.— P
3% poz. budowlana. seria I 38½ P.

Akcje bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em 87.— P.
Tendencja ożywiona.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 18. 11. 1932 r.
Warunki: Handel hurtowy oświetl. Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierć-litrowego gęstościomierza 1) żyta poznańskiego 70,6 kg (120,1 ft w hol.) 2) żyta pomorskiego 69,35 kg (118,2 ft w hol.) 3) pszenicy pozni i pomorskiej 72,95 kg (124 ft w hol.) 4) owsa poznańskiego i pomorskiego 43,55 kg (74,1 ft w hol.).

Ceny orientacyjne

Zyto	14,60—14,80
Usposobienie spokojne.	
Pszennica	22,75—23,75
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	16,00—17,50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień 68—69 kg	14,00—14,75
Jęczmień 64—66 kg	13,50—15,00
Usposobienie spokojne.	
Owies	13,25—13,50
Usposobienie spokojne.	
Maka żytnia 65% wł work.	23,00—24,00
Usposobienie spokojne.	
Maka pszenna 65% wł work.	36,00—38,00
Usposobienie spokojne.	
Otrepy żytnie	8,25—8,50
Otrepy pszenne	8,50—9,50
Otrepy pszenne (grube)	9,50—10,50
Rzepak	42,00—43,00
Rzepak	38,00—43,00
Gorzyczka	39,00—45,00
Groch Victoria	21,00—24,00
Groch Folsza	31,00—34,00
Koniczyna czerwona	120,00—140,00
Koniczyna biała	120,00—160,00
Ziemniaki jadalne	2,20—2,50
Ziemniaki fabryczne	0,00—0,12
Mak niebieski	100,00—110,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 350 tonn, pszenicy 120 tonn, jęczmienia 85 tonn.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,90 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8,90 zł.

W TABLICZCE BAJECZNEJ WEDLA

Pr 6 483 62 399

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 211 65 zł. gotówką 210 00 zł. za 100 guld. gd. w dewizach 172 97 zł. gotówką 172 63 zł.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Poznań 18. 11. 1932 r.

Urzędowe Sprawozdanie Targowe Komisji Notowania Cen

Spędzono: wołów 3 buhajów 7 krów 15, świń 292 prosiąt 191. cieląt 121. owiec 22; razem 651 zwierząt.

Wielkopolska Izba Rolnicza podaje: świnię bekonowe I kl 79—82 II kl 72—76.

Niesprzedanego bydła w dniu 15. 11. pozostało 89 sztuk

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 18. 11. 1932 r.

	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	123,65	124,06	123,34
Holandja	354,20	359,10	357,30
Londyn	29,25	29,39	29,09
Nowy Jork			
czeki	8,918	8,938	8,898
Nowy Jork			
kabel	8,922	8,942	8,902
Oslo	150,50	151,25	149,75
Paryż	34,96	35,05	34,87
Szwajcaria	171,70	172,13	171,27
Berlin	211,75		

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

3% poz. bud.	59,25
4% poz. inw.	99,50
5% poz. konw.	42,25
4% poz. dolarowa	51,50
6% poz. dol.	58,25—57,75
7% poz. stabil.	55,87—55,63

Tendencja niejednolita.

Akcje w złotych:

Bank Polski	90,50—89,50
Spieß	28,00

Tendencja niejednolita.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za .000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 18. 11. 1932 r.

Pszennica marchijska	200,00—202,00
Tendencja słabsza.	
Zyto march.	154,00—156,00
Tendencja słabsza.	
Jęczmień browarowy	170,00—180,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	161,00—168,00
Tendencja spokojna.	
Owies march.	127,00—132,00
Tendencja słabsza.	
Maka pszenna	24,25—27,10
Tendencja słabsza.	
Maka żytnia	20,00—22,25
Tendencja słabsza.	
Otreby pszenne	9,35—9,70
Tendencja spokojna.	
Otreby żytnie	8,60—8,95
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	21,00—26,00
Groch drobny jadalny	20,00—23,00
Groch pastewny	14,00—16,00
Kuchy lniane	10,10—10,20
Kuchy z orzecha ziemnego	10,80
Kuchy mielone (maczka)	11,10
Wytłoki suche	8,90
Śrót Soja ekstrahowany 46% loco Hamburg	10,30
Śrót Soja ekstrahowany 46% loco Szczecin	11,00

Ogólna tendencja niejednolita.

Giełdy zbożowo-towarowe

Warszawa, 17. 11. Zyto I stand 15 75 do 16 25. II stand 15 50 — 15 75, pszenica jednolita 26 50 — 27, zbierana 26 — 26 50, pszenica czerwona jara szklista 27 50 do 28, owies jednolity 16 75 — 17 25, zbierany 15 75 — 16 25, jęczmień . kasze 15 50 — 16, browarniany 16 50 — 17 50, groch polny z workiem 24 — 26, groch Wiktorja 26 — 29, rzepak zimowy 49 — 50, koniczyna czerwona surowa 110 — 130, bez kanianki 125 do 140, koniczyna biała surowa 110 — 140, bez kanianki 150 — 200, maka pszenna luksusowa 45 — 50, 0000 40 — 45, żytnia pyłkowa 27 — 29, siltkowa 21 — 23, razowa 21 — 23, otreby pszenne szale 10 50 — 11, średnie 10 — 10 50, żytnie 9 50 — 10, kuchy lniane 21 50 — 22, rzepakowe 16 50 — 17, kuchy słończnikowe 17 50 — 18, lubin niebieski 8 — 8 50, peluska 16 — 17, wka 17 do 18, proso 19 — 20, siemka lniane 38 — 40, grvka 16 50 — 17 50, ziemniaki jadalne 4 do 4 25, Usposobienie spokojne.

Chorzy świadkowie

Dalsze szczegóły z procesu „Morskiego Koncernu Handlowego“

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Gdynia, 17 listopada.

W drugim dniu procesu „Morskiego Koncernu Handlowego“ pierwszy ze słuchanych świadków, Dawid Kantorowicz z Warszawy, znany pośrednik finansowy, stwierdza niewątpliwie, że za twórcę i główną sprężynę koncernu uważał p. Poczobutta-Odlanickiego. Przedsiębiorstwo uważał za realne i był przekonany, że „M. K. H.“ otrzyma od rządu intratne koncesje, o których mówił Odlanicki. Z panem tym liczył się bardzo, bo był on prezesem wydziału gospodarczego B. B.

Świadek Kantorowicz nie ma już nic do powiedzenia, więc przewodniczący wiceprezes s. o. Heidrich wywołuje następnego nazwiska:

— Radziwiłł, Odlanicki, Kniaziolucki.

Woźny śpieszy na korytarz, ale wraca sam: „Tych panów niema“.

Przewodniczący stwierdza, że wezwania otrzymali i komunikuje, że wszyscy trzej przystali usprawiedliwienia. Listy odczytuje kolejno.

Kancelarja ks. Franciszka Radziwiłła doniosła, że ks. Franciszek Radziwiłł dwa tygodnie temu zapadł na zdrowiu i przyżyć nie może. Z załączonego świadectwa lekarskiego dr Niewiadomskiego wynika, że książę miał czerak i zapalenie gruczołów podżuchwowych. „Chory jest na wyzdrowienie, ale nie może opuszczać mieszkania“ — kończy doktor.

Świadek Odlanicki napisał sądowi krótko, że ma „silne zaniepokojenie“ i przyżyć nie może. Świadectwa lekarskiego nie załączył. Trzeci z ważnych świadków, major Kniaziolucki, również krótko poinformował sąd, że wcześniej zawezwany został na termin sądowy do Wilna i dlatego do Gdyni nie może przyjechać.

Sąd bez dłuższej narady zrezygnował z tych świadków, którzy, jak wynika z aktu oskarżenia, odegrali w „M. K. H.“ główne role, i postanowili odczytać ich zeznania, złożone przed sędzią śledczym. Z aktów dowiedzieliśmy się tylko o jednym ciekawym szczególe — zeznania Odlanickiego — iż rząd zamierzał dać koncernowi wyłączną koncesję na zaopatrywanie statków w porcie gdyńskim.

Gdy w dalszym ciągu odczytane zostało świadectwo lekarskie świadka Wojciechowskiego, burmi-

stra z Lunińca, że nie może przyjechać do Gdyni, bo cierpi na żylaki, adwokat Zand z Warszawy, obrońca Łaskiewicz, zrobił uwagę, że jakoś nagminnie chorują teraz wszystkie wysoko postawione osobistości. Przewodniczący odparł: „Tak, teraz taka jesień pogoda“.

Z przesłuchanych świadków handlowiec Stefan Lekko odpowiedział o rozmowie telefonicznej, którą oskarżony Łaskiewicz prowadził z premerem Prystorem. Dokładnie sobie przypomina wszystkie okoliczności i doskonale pamięta, że Łaskiewicz mówił ciągle: „Panie premierze“. Rozmawiano o „M. K. H.“ o jakichś dostawach i jakichś koniach. Dzięki tej rozmowie Lekko nabawił takiego przekonania do „M. K. H.“, że od razu dał tytułem kaucji 10 000 zł gotówką i 11 000 wekslami. Obecnie jest zrujnowanym człowiekiem i stracił wszystkie meble, które komornik zabrał mu na licytację. Zmuszony był odebrać dzieci z gimnazjum i posłał je teraz do szkoły powszechnej. Człowiek dojrzały nie może pohamować bólu z doznanej krzywdy i rzewnie płacze. Podobnie jak on postradał kaucję w kwocie 5 tysięcy zł, niejaki Wirkus, któremu za tę cenę „M. K. H.“ obiecał posadę portiera w nieistniejącej swojej restauracji w Gdyni.

Do wieczora przesunęła się przed sądem cała procesja oszukanych pracowników i dostawców. Wszystkich zwozono do ostatniej chwili. Pieniądze oczywiście przepadły.

Wśród popołudniowych świadków znalazł się urzędnik komisariatu rządu w Gdyni, Andrzej Koehler, który w „M. K. H.“ był przez kilka miesięcy „referentem prasowym“. Przyparty do muru pytaniami obrońcy, musiał się przyznać, że jako pracownik koncernu udzielał informacji o przedsiębiorstwie, w którym był zatrudniony, wywiadowniom handlowym, bez wiedzy swoich szefów. Świadek usiłuje pomniejszyć swoje stanowisko w „M. K. H.“ i twierdzi, że był tylko „niższym urzędnikiem“. Na zapytanie adwokata Zanda, dlaczego uważał się za niższego urzędnika, świadek odpowiedział z rozbrajającą szczerością, że dlatego, iż w koncernie wyrzucono go kilka razy za drzwi.

FOB.

Nadzwyczajne zebranie

Narodowej Organizacji Kobiet

odbędzie się w niedzielę, dnia 20 b. m. o godz. 16,30 w sali Szkoły Spółecznej, Podgórna 12 b. II. p.

Referaty wygłoszą: p. prof. poseł Wniarski i p. Kwiatkowska. Uprasza się o liczny udział. Legitymację należy pokazać przy wejściu. Zarząd.

Przeciwko Stowarzyszeniom Młodzieży Polskiej

Jak donosi Polska Katolicka Agencja Prasowa, na zjeździe delegatów Związku Nauczycielstwa Polskiego w dniu 1 lipca br. komisja społeczno-oświatowa zjazdu powzięła następującą uchwałę:

„II zjazd stwierdza, iż Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej nie wychowuje młodzieży w duchu demokratycznym i wzywa ogół nauczycielstwa związkowego do bezwzględnej wycofania się z pracy w tej organizacji“.

Uchwała ta, przyjęta jednogłośnie przez zjazd delegatów, została podana do wiadomości nauczycielstwa związkowego w dwumiesięczniku „Polska Oświata Pozaszkolna“ nr. 5 (wrześniopadziernik str. 384).

Jaki wniosek wysnują z tego faktu katolicy, należący do Związku Nauczycielstwa Polskiego?

Z Stronnictwa Narodowego

Koło Poznań - Wilda

Zebranie zagal p. prezes Jeske, poczem p. Roman Koncepcy wygłosił ciekawą, starannie opracowaną i pogłębioną referat n. t. „Dlaczego w Polsce jest źle?“ Prelegent w gorących słowach wzywał do walki z szerzącym się złem. Za doskonale przemówienie

podziękowali zebrani referentowi hucznie oklaskami. W dyskusji zabrał głos p. Jeske i p. red. Harniczek, którzy podzielił się z zebranymi spostrzeżeniami z dziedziny organizacyjnej, dając szereg wskazówek w tym względzie. Następnie przewodniczący poświęcił kilka słów pamięci gorącej patriotce s. p. Anieli Tułodzieckiej i pionierowi ruchu narodowego s. p. dr. Bolesławowi Krysiwiczowi. Pamięć ich uczcili zebrani przez powstanie.

Po odczytaniu szeregu komunikatów i załatwieniu spraw organizacyjnych przewodniczący zamknął zebranie, które odbyło się przy wypełnionej sali.

Koło Poznań - Jeżyce

Po zagajeniu zebrania, poświęceniu kilku gorących słów pamięci zmarłego wybitnego działacza na niwie narodowej s. p. Bolesława Krysiwicza oraz uczczeniu jego pamięci — p. red. Harniczek poruszył kilka ważnych spraw organizacyjnych. Zkolej red. Konieczny wygłosił ciekawy referat na temat: „Żyd wieczny tułacz z swoją nienawiścią do chrześcijaństwa“. W swem przeszło godzinę trującym przemówieniu dał prelegent dokładny obraz Żydostwa i dróg, jakimi zdążało od wieków oraz do dziś dnia dąży, celem osiągnięcia bogactwa, a przez to panowania nad światem. Referenta

nagrodzono hucznie oklaskami. W dyskusji zabierali głos pp. Szeib, prezes Pawłowski i in. P. red. Konieczny w końcowym przemówieniu zreasumował wywody swych przedmówców. Po załatwieniu spraw organizacyjnych zakończono obrady.

Walne zebranie w Gębicach

Walne zebranie odbyło się w sali p. Sobierajskiego, przy licznych udziałach członków. Zagali prezes p. Wiesie Przewodnictwo poruczono p. R. Calendzie, zaś sekretarowanie p. C. Sadowskiemu. Po przemówieniu przewodniczącego, nastąpił wybór nowego zarządu; skład jego jest następujący: Feliks Jankowski — prezes, Ig. Wiesie — zast. prezesa, Leonard Vettor — sekretarz, H. Rólski — skarbnik, ławnicy: R. Calenda, Fr. Bernard i A. Mądrowski. Po wyborach zabrał głos nowy prezes, prosząc wszystkich o współpracę. Następnie odczytał przemówienie p. R. Rybarskiego na posiedzeniu Sejmu z dnia 3 b. m., z której wybrano 5 mężów zaufania do nadchodzących wyborów do sejmiku powiatowego, poczem uchwalono rezolucję, wyrażającą pełne zaufanie władzom Stronnictwa Narodowego i parlamentarnemu klubowi. W wolnych głosach przemawiali pp. Łagiewski i J. Oborski. Na zakończenie jeszcze raz przemówił p. przewodniczący, podając do wiadomości, iż zebrania zwyczajne odbywać się będą co miesiąc w lokalu posiedzeń.

Zebranie w Lubiniu

W niedzielę odbyło się w mieszkaniu p. Koptura w Lubiniu zebranie Stronnictwa Narodowego, które zagali p. J. Wolff z Trzemeszna. Całokształt życia państwowego i rolę „sanacji“ przedstawił p. Lisiecki z Izbek a sprawę wyborów do sejmiku powiatowego w Mogilnie p. D. Czwojda z Trzemeszna. Po żywej dyskusji zebranie zakończono.

Kłeska pożarów w Polsce

W miarę powiększania przez zakłady ubezpieczeń od ognia sumy szacunkowej ubezpieczonych budynków i jednocześnie premij, płaconych przez właścicieli, zaczęła zwiększać się ilość pożarów. Związek między jednym a drugim jest oczywisty. Wypadki pożarów stawały się nie tylko coraz częstsze, ale — co jest właśnie znamienne i na pilną zasługuje uwagę — coraz częściej zaczęły płonąć budynki o wyższym stosunkowo szacunku.

Wynika to całkiem wyraźnie z przytoczonych poniżej danych urzędowych, pochodzących ze sprawozdań Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, a więc źródła całkiem miarodajnego. Biorąc pod uwagę dwa kolejne lata, 1928 i 1929, widzimy, że liczba pożarów z 12 040 wzrosła do 16 597 t. j. o 38,5 proc., ilość zaś budynków, które stały się pastwą ognia, z 39 771 do 49 029, t. j. o 23,3 proc. Można poczytywać ten fakt za prosty zbieg okoliczności, gdyby nie to, że wartość szacunkowa spalonych budynków w 149 057 tys. zł wzrosła do 265 540 tys. zł, t. j. o 78,1 proc. suma pogorzelowa, wypłacona poszkodowanym, z 35 375 tys. zł do 65 905 t. j. o 86,6 proc., przyczem suma ta w r. 1928 stanowiła 23,7 proc. szacunku, a w r. 1929 — 24,8 proc., straty zaś poniesione w jednym pożarze wynosiły odpowiednio 2 938 i 3 970 zł, t. j. o 35,1 proc. więcej.

Do tego samego wniosku można dojść jeszcze inną drogą. Jak wynika ze sprawozdań wypadków spalania nieruchomości, w których szkody, wyrządzone i zwrócone właścicielom przez zakłady ubezpieczeniowe, wynosiły do tysiąca zł, w r. 1928 było 10 910, a w r. 1929 — 10 062, t. j. o 7,8 proc. mniej tam zaś, gdzie szkody wynosiły od tysiąca do 10 000 zł ilość ta wynosiła odpowiednio 9 752 i 16 806, t. j. o 72,3 proc. więcej, przy stratach wynoszących 10 do 20 tys. zł, nieruchomości było 192 (w r. 1928) i 447 (w r. 1929), a więc o 184,9 proc. więcej, przy stratach 20 do 50 tys. zł — 74 i 146, a więc o 97,3 proc. więcej, przy stratach 50 do 100 tys. — 12 i 24 nieruchomości, t. j. o 100,0 proc. więcej. Jasną jest zatem rzeczą, że wówczas, gdy pożary nieruchomości mniej wartościowych i niższej szacowanych się zmniejszyły, to odwrotnie tam, gdzie straty a zatem i odszkodowanie było wysokie, pożary wzrastały w tempie nader przyspieszonym. Trudno robić jakkolwiek przypuszczenia w tej mierze, czy to był tylko „dopust Boży“, czy skuteczna interwencja zbrodniczej ręki, ale ten szczególny zbieg rzeczy jest wręcz zastanawiający, tem bardziej, że kronika policyjna stwierdza w tymże czasie wzrost wypadków „zbrodni-

czego podpalenia“ z 2 352 do 2 980 t. j. o 26,7 proc.

Trudno przesądzać, jak się ta sprawa będzie przedstawiała w latach następnych, ponieważ ostatnie sprawozdanie statystyczne, ogłoszone w r. 1932, dotyczyło r. 1929, ale kronika policyjna stwierdza dla r. 1930 dalszy wzrost występnych podpażeń o 34 proc. (3 993 wypadków) w porównaniu z r. 1929 i dopiero w r. 1931 ilość ta cokolwiek się zmniejszyła — do 3 829 wypadków t. j. o 4,1 proc.

Jeżeli chodzi o poszczególne dzielnice, 42,2 proc. ogólnej ilości pożarów przypada na woj. centralne, 23,5 proc. na wschodnie, 8,4 proc. na zachodnie i 25,9 proc. na południowe. Wobec dużych różnic zachodzących w gęstości zaludnienia, bardziej przejrzysty obraz panujących w tej mierze stosunków otrzymamy, biorąc stosunek na 10 tys. mieszkańców. Wypadki wówczas (w r. 1929) w woj. centralnych 5,4 pożarów, we wschodnich — 7,3 w zachodnich — 3,2, i w południowych — 5,2. W woj. wschodnich zatem w stosunku do zaludnienia pożary zdarzają się najczęściej, w zachodnich — najrzadziej, woj. centralne i południowe znajdują się pośrodku. Na częstość pożarów ma oczywiście wpływ i to, w jakim stanie znajduje się w danej dzielnicy organizacja straży pożarnych.

Na uwagę zasługuje również i to, że ogromna większość pożarów zdarza się na wsi, gdyż przeszło 84,0 ogólnej ich cyfry. Na 10 tys. zaś mieszkańców w miastach przypada 4,0 pożary, a na wsi 10,7.

Z. K.

Przejście na katolicyzm

Wielkie wrażenie w Danii wywołało przejście na katolicyzm dr Pawła Erichsena, znanego teologa lutereckiego i dostojnika duńskiego kościoła. Ostatnie dwa miesiące spędził dr Erichsen w znanym klasztorze benedyktyńskim w Maria-Laach. Jako wybitny teolog protestancki napisał i wygłosił wiele prac z dziedziny teologii i obecnie również zamierza poświęcić się piśmiennictwu katolickiemu.

O czym mamy myśleć

Bolesna troska dręczy nasz kraj, jak całą wogóle ludzkość. Warsztaty pracy unieruchomione, wyrzucają na bruk coraz nowe rzesze bezrobotnych nędzarzy. Tysiące robotników-żywcicieli rodzin ogarnia straszny lęk — co jutro?

Nie wolno nam patrzeć obojętnie na cierpienia naszych współbraci. Spieszymy goić serca bratnią miłością, a nędzę leczymy groszem ofiarnym.

Dobroczynność katolicka stoi pomiędzy rzeszą ubogich a społeczeństwem. Do cierpiących zwraca się z prośbą o cierpliwość i ufność, — do zamożniejszych z przypomnieniem obowiązku miłosierdzia, a do ogółu gorąco apeluje, by grosz oszczędzali, — żyjąc skromnie — dając na cele społeczne wszystko, co niekonieczne.

Spieszymy z pomocą szybko, energicznie, rozumnie.

Składajmy dary w żywności, odzieży i gotówce stosownie do możliwości.

Nie pozwólmy, aby w społeczeństwie chrześcijańskim brat patrzył obojętnie na cierpienia brata, czy nawet na występki z nędzy popełnione.

Niech każdy dopomoże do zubożonego wielkiego dzieła.

A wspólnymi siłami zwalimy głaz rozpacz, gniojący nas boleśnie.

O tem wszystkim pomyślimy w przededniu „Święta Ubogich“ dnia 4 grudnia br.

Katastrofa autobusowa

Warszawa, 18. 11. (Tel. wł.) Na Bielanach pod Krakowem wywrócił się autobus, idący do Krakowa 4 osoby ciężko ranne, kilkanaście potłuczonych. (w)

DZIAŁ GOSPODARCZY

Przyszły ustrój społeczny i gospodarczy świata

W ubiegły czwartek wygłosił prof. dr. Edward Taylor na zebraniu Związku Ekonomistów w szczerze wypełnionej sali Izby Przemysłowo-Handlowej odczyt na powyższy temat, którego streszczenie poniżej podajemy.

Dyskusja dokoła kapitalizmu cierpi na to, że powszechnie nie operuje się ściśle i jasnym pojęciem ustroju kapitalistycznego. Otóż powszechnie określa się ustrój kapitalistyczny dwiema cechami, charakteryzującymi go specyficznie: 1) prywatną własnością, 2) wolnością gospodarczą czyli t. zw. niestępną i nieściśle wolną konkurencją. Te dwie cechy nie wystarczają na określenie wpływów, jakich wytworem jest ustrój kapitalistyczny 19 i 20 wieku. Można sobie wyobrazić na podstawie tych cech zupełnie niepodobny ustrój do naszego, który byłby mimo to oparty na tych podstawach, jak np. ustrój drobnociepłowski i drobnorzemieślniczy. Otóż trzeba stwierdzić, że współczesny ustrój gospodarczy uformował się nie tylko pod wpływem wymienionych wyżej dwóch instytucji, lecz jest nadto rezultatem współdziałania z niemi trzeciej jeszcze okoliczności, mianowicie działania prawa wielkości przedsiębiorstw. Prawo to działało w tym kierunku, że najrentowniejszymi okazywały się coraz większe przedsiębiorstwa. Prawo to działało w tym czasie koncentracyjnie na produkcji, jak i w pewnym, znacznie mniejszym stopniu, na rozdział majątku społecznego. Materializm, racjonalizm, dążenie do zysków są również w dużej mierze konsekwencjami koncentracji produkcyjnej. Należy jednak pamiętać, że nie samo koncentracyjne działanie prawa wielkości przedsiębiorstw wytworzyło ustrój kapitalistyczny, lecz współdziałanie tego prawa z własnością prywatną i wolnością gospodarczą.

Takie ujęcie kapitalizmu czyni zrozumiałym jego współczesne załamanie się. Przyczyną, dla której wytworzył się kapitalizm w rozwoju ludzkości, była jego wyższość nad dawniejszymi ustrojami pod względem produkcyjnym. Dzięki otwarciu pola dla inicjatywy prywatnej i oparciu ceny na wolnej grze podaży i popytu, wyciągnął maximum energii z działalności ludzkiej, umożliwił swobodne dostosowywanie się do siebie czynników produkcji, najkorzystniejsze dla jej wyników, uczynił korzystnym i pożądanym postęp techniczny. Wskutek tego zwiększył niezmiernie produkcję i dochód społeczny, dzięki czemu mógł wyżywić większą liczbę ludności niż wszystkie znane nam dotychczas ustroje. Te swe zalety zawdzięczał wszystkim trzem czynnikom swego powstania i funkcjonowania. Lecz te same czynniki po dojściu do pewnego optimum zahamowały jego wydajność i pożyteczność. Skutkiem działania koncentracji wolności gospodarza zaczęła się przemieniać w swą przeciwną — monopol, wykluczając prawo podaży i popytu, regulatora rozmiarów i kierunków wytwórczości. Nastąpiło coraz większe wiązanie gospodarza ustroju, wywołując równocześnie i wiązanie go administracyjne przez państwo przed monopolizmem stanowiskiem wytwórczości. W rezultacie liberalny ustrój kapitalistyczny zamienił się już przy końcu 19 wieku na kapitalizm związany. Te właśnie okoliczności przedewszystkiem — poza innymi, mniej decydującymi — przetworzyły zwykłą falę koniunkturalną w obecny olbrzymi światowy kryzys.

Krytyka ustroju kapitalistycznego zwraca się przedewszystkiem przeciw instytucjom własności i wolności gospodarczej. Atakowanie i ograniczenie tych instytucji byłoby uzasadnione tylko wtedy, gdyby ustrój kapitalistyczny: 1) był wytworem tylko tych instytucji, 2) działaniem trzeciej jego podstawy, prawa wielkości przedsiębiorstw, szło stale w kierunku koncentracyjnym, czyli gdyby istniało absolutne prawo koncentracji przedsiębiorstw i majątków.

Jeżeli więc pragnie się naprawy błędów i braków ustroju kapitalistycznego, to pozostawałaby — zdawałoby się — jeszcze droga do atakowania działania prawa wielkości przedsiębiorstw. Póki jednak ono działa w kierunku dawania największej rentowności największym przedsiębiorstwom, przeciwdziałanie mu byłoby równoznaczne z obniżeniem dochodu społecznego, zubożaniem społeczeństwa.

Wskazane jest w podobnych warunkach nieatakowanie podstaw ustroju kapitalistycznego, lecz jedynie jego niekorzystnych objawów. Trzeba utrzymywać te podstawy w ich pierwotnej czystości, które dawałyby swe optimum korzyści, a więc nie wywoływały swych zaprzeczeń, zmniejszających to optimum. Prowadzi to z konieczności do interwencji, ale takiej, która będzie działała w kierunku utrzymania rzeczywistej wolności gospodarczej, ceny wolnokonkurencyjnej. Granicą takiej interwencji jest naturalnie dość śliska. Granicą interwencji musi być konieczność utrzymania wolnej gry podaży i popytu w takich rozmiarach, by w każdej dziedzinie mogła ona służyć za drogowskaz produkcji.

Prawo wielkości przedsiębiorstw nie jest absolutne, a więc nie zawsze musi działać koncentracyjnie. O kierunku działania prawa wielkości przedsiębiorstw decyduje szereg okoliczności, które można ująć z grubsza w następujące grupy: rynek, stosunki kapitałowo-finansowe, organizacja społeczna gospodarstwa, technika, praca najemna i praca kierownicza. W pierwszej połowie 19 wieku wszystkie te czynniki działały koncentracyjnie. Rynek się zwiększał, umożliwiając powstawanie wielkich przedsiębiorstw i dając im przewagę na rynkach z powodu ich wielkości, wzrastał tani kapitał, dając tańsze warunki wielkim przedsiębiorstwom i t. d.

Powoli jednak to idealne jednokierunkowe współdziałanie wszystkich czynników zaczęło szwankować. Przedewszystkiem zaczęła niedopisywać praca kierownicza z powodu kolosalnych rozmiarów warsztatów pracy. Coraz większe masy robotników nie były dowodem zwiększającej się wydajności pracy, lecz odwrotnie. Rentowność wielkich przedsiębiorstw w porównaniu z małymi, zaczęła się opierać przeważnie tylko na korzyściach handlowych i finansowych, a nie na wyższej produktywności, czy też niższych kosztach rzeczowych.

Po wojnie światowej nastąpiło uwidocznienie tych niedomagań. Dwa

czynniki, które dotąd działały jeszcze koncentracyjnie: rynek-handel i kapitał-finanse zaczynają również działać dekoncentracyjnie. Wpływa na to rozpowszechnianie przemysłu, jego nacjonalizacja, nadprodukcja przemysłowa i rolnicza, zamykanie się rynków, które przemieniają się na narodowe. Również w tym kierunku zaczynają działać stosunki kapitałowo-finansowe. Prawo wielkości przedsiębiorstwa zmienia kierunek swego działania, wywołując rozpadanie się ustroju wielkiego kapitalizmu związanego. Panującym typem, bo najrentowniejszym, okaże się stopniowo średnie i małe przedsiębiorstwo, dostosowane do rynku państwowego i oparte na narodowych kapitałach. Wchodzi w okres kapitalizmu drobnego.

O formie ustroju gospodarczo-społecznego decydują jednak nie tylko czynniki gospodarcze, lecz i pozagospodarcze. Załamanie się ustroju wielkokapitalistycznego wytworza okres kryzysowy, biedy, a nawet nędzy. Stąd tendencje do reformowania ustroju kapitalistycznego za pomocą państwa. Mamy więc tu do czynienia z dążeniem odmiennym od naturalnego biegu, mianowicie z parciem ku ustrojowi gospodarstwa planowego.

Kto zwycięży? Zwycięstwo kierunku przewagi planowego regulowania produkcji i dochodów, a więc wyraźnie kolektywistycznego, jest na dłuższy czas bardzo wątpliwe z uwagi na charakter indywidualistycznej cywilizacji aryjskiej. Zawdzięcza ona swój rozwój czynnikiem wolności, interesu własnego i odpowiedzialności osobistej. Natomiast gospodarka planowa byłaby raczej wykładnikiem cywilizacji azjatyckiej, opierającej się o podłoże kolektywizmu. W tych warunkach powszechnego ubożenia niewątpliwie silniej zaczęłyby występować wpływy sił gospodarczych, dążenie do ustroju, dającego większą zamożność i dobrobyt. Końcem więc końców siły gospodarcze musiałyby zatriumfować. Wydaje się więc, że drobny kapitalizm, oparty na liberalizmie gospodarczym i gospodarstwie narodowym, jest tym nowym ustrojem, który się wyłania z rozstroju wielkokapitalistycznego.

przykład: pucie blankietów wekslowych i t. d. Rozporządzenie zawiera 205 paragrafów. Wchodzi ono w życie w miesiąc po ogłoszeniu.

Z KRAJU

(k) **Ile bekoniów wywieziono w ciągu 3 kwartałów bież. roku.** Wywóz bekoniów z Polski głównie do Anglii był w ciągu pierwszych 3 kwartałów b. r. następujący: w I kwartale b. r. 182 239 q. co w przeliczeniu na sztuki świń wynosi 295 tysięcy. W II kwartale b. r. wynosił on 124 746 q. czyli 226 000 sztuk świń. W III kwartale wreszcie wyniósł on 154 300 centnarów czyli 280 600 sztuk świń. Pod koniec III kwartału zarysowywać się zaczęły znaczne trudności w wywozie bekoniów z powodu wyższości cen żywcia w kraju równoczesnego spadku cen bekoniów w Anglii konkurencji holenderskiej oraz zamierzonej rewalentacji przywozu bekoniów zagranicznych do Anglii.

(k) **Jarmark nasienny w Warszawie.** Dnia 5 i 6 grudnia r. b. odbędzie się w Warszawie przy ul. Kopernika 30 doroczny ogólnokrajowy jarmark nasienny który obejmie działy: nasion zbożowych państwoko-opowych, przemysłowych warzywnych kwiatowych, drzew leśnych, ziemniaków oraz specjalny dział jezemia browarnego siewnego i handlowego i dział wyrobów lnianych dla celów rolniczych. Po ukończeniu jarmarku zebranie ogólne ustali ceny jarmarczne które będą wskaźnikiem dla handlu nasiennego. Zgłoszenia przyjmuje i bliższych informacji udziela komitet jarmarku, ul. Kopernika 30 IV p.

(k) **Podwyżka ceny soli przemysłowej.** Do niedawna sól przemysłowa odstępowała była przedsiębiorcom chemicznym przeważnie po 40 zł za tonnę. Od niedawna natomiast została cena podwyższona do 75 zł za tonnę. Na skutek tej niezrozumiałej podwyżki ceny tak niezbędnej surowca pogorszył się możliwość kalkulacyjnej fabryk mydła i innych przedsiębiorstw chemicznych. Podwyżka ta stoi w jaskrawej sprzeczności z dążeniami rządowymi do obniżenia cen kartelowych. (1)

(k) **Kolejno pryskają złudzenia „radosnej twórczości“.** Do niedawna przedstawiciele kierunku rządzącego w Polsce dawali wyraz przekonaniu że kryzys gospodarczy jest wyłącznie koniunkturalny i szybko przemijający. Ostatnio coraz mniej mówi się na ten temat. To też wręcz rewelacyjnie brzmiało powiedzenie p. premiera Prystora na inauguracyjnym posiedzeniu naczelnego komitetu funduszu pomocy bezrobotnym, że „nie wydaje się, by w ciągu najbliższego sezonu sytuacja gospodarcza mogła się znacznie poprawić, będziemy więc musieli nieść na sobie te ciężary które niesieme dzisiaj“. Tak to rzeczywistość odziera ze złudzeń „radosną twórczość“.

Z ZAGRANICY

(z) **Ekspansja handlowa sowietów w Chinach.** Według doniesień z Kantonu, rozbudowany w ramach piatiletki rosyjski przemysł włókienniczy podejmuje energicznie wysiłki w kierunku zdobycia rynku chińskiego. Jak wiadomo, w latach przedwojennych przemysł rosyjski, a w znacznej mierze również i włókiennictwo b. Kongresówki, eksportowało do Chin znaczne ilości towaru. Obecnie ma być utworzony szereg wielkich składów konsygnacyjnych w Chinach, ze względu na to, że tranzakcje próbnie zawarte z odbiorcami w Chinach północnych i w Mandżurji doprowadziły do sprzedaży większych partij towarów.

(z) **2 miliony bel bawełny na odzież dla biednych.** W całym szeregu stanów południowych zbierane są obecnie podpisy pod wniosek, który ma być przedstawiony najbliższemu kongresowi. Wniosek ten przewiduje nabycie 2 mil. bel bawełny z zapasów Federalnego Urzędu Rolniczego oraz od spółdzielni farmerskich. Odbiorcą tej ilości bawełny ma być przekazana Czerwonemu Krzyżowi, która uzyskałaby w ten sposób możliwość zaopatrzenia w odzież 15 mil. ludzi. Przejęcie 2 mil. bel po cenach obecnych wymagałoby kwoty 60-70 mil. dolarów. Zapasy federalnego urzędu rolniczego i spółdzielni farmerskich obliczane są obecnie na 3-4½ mil. bel.

Z RYNKÓW NABIAŁU

Sytuacja rynkowa rozwijała się również w ubiegłym tygodniu sprawozdawczym od 11. 11. — 17. 11. 1932 r. na korzyść sprzedających. Ceny zwiększyły i utrzymały się na zł. 3.45 — 3.60 za kg I gatunku.

Z rynków zagranicznych nie notowano znaczniejszych zmian.

Zapisz się na członka wspierającego
T. G. L. roczna składka 12 zł,
kwartalna 3 zł.

Już za 50 gr!
możesz sprowadzić z najtańszych źródeł w Polsce
PIĘĆ KILO ŻYWNOŚCI

Dzięki niesłychanie taniej taryfie, wprowadzonej dla paczek żywnościowych, otrzymasz na święta wprost ze wsi ptactwo białe, grzyby, wędliny, słoninę, miód, nabiał, jaja i t. d.

Każdy Urząd Pocztowy udzieli niezbędnych informacji.

Po zasięgnięciu ich, niezwłocznie zwróć się do swych znajomych na wsi z zamówieniem produktów, a jeśli nie macie takich znajomych, każdy Urząd Pocztowy wskaże wam adresy najtańszego zakupu. ng 468

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Opodatkowanie cukierni.** Cukiernie jako zaliczone do przedsiębiorstw gastronomicznych podlegają zasadniczo stawce podatku obrotowego w wysokości 2 proc. od całego obrotu. Z uwagi jednak na to, że obroty pracowni rzemieślniczych, których właściciele posiadają karty rzemieślnicze, korzystają począwszy od r. 1932 ze zniżonych stawek podatkowych, ministerstwo skarbu w okólniku z dnia 19 bm., ogłoszonym w ostatnim Dzienniku Urzędowym Ministerstwa (nr 31), zarządziło inny sposób opodatkowania dla cukierni. Wobec tego okólnika część obrotów, pochodząca ze sprzedaży nawet z cukierni, lecz nie do spożycia na miejscu, a do konsumpcji na zewnątrz, wyrobów cukierniczych (ciastek itp.) wytworzonych we własnej pracowni rzemieślniczej właściciela cukierni, posiadającego kartę rzemieślniczą, winna być opodatkowana od 1 stycznia 1932 r. 1½ proc. stawką, a od 1 stycznia 1933 r. 1 proc. stawką. Pozostała część obrotu cukierni (wytwory własnego warsztatu rzemieślniczego, konsumowane na miejscu obce wyroby napoje itp.) będzie opodatkowana według 2 proc. stawki Obrotu z cukierni, podlegające w myśl powyższego zniżonej stawce podatkowej, będą ustalane przez komisję szacunkową na podstawie ksiąg handlowych, o ile w nich wykazywane będą odrębnie odrębne obroty, wzgl. na podstawie posiadanych materiałów i danych o rzeczeniu rzeczoznawców (u)

(p) **Przepisy wykonawcze do ustawy o opłatach stemplowych.** W nr 99 Dziennika Ustaw R. P. z 14 listopada 1932 r. ogłoszone zostało rozporządzenie min. skarbu z 10 października 1932 r., zawierające przepisy wykonawcze do ustawy z 1 lipca 1927 r. o opłatach stemplowych. Rozporządzenie to unifikuje kilkakrotnie zniewielizowane rozporządzenia ministrów skarbu do ustawy o opłatach stemplowych, co stanowi o, romnie udogodnienie przy poszukiwaniu odpowiednich rozporządzeń w wielotomowym wydawnictwie Dziennika Ustaw. Z ciekawszych decyzji nowego rozporządzenia wymienić należy paragraf 94, w którym poleca się kasom urzędu skarbowego wymianę znaczków i dokumentów stemplowych (blankietów wekslowych) od potrącenia kwoty wnoszącej zasadniczo 10 proc. wartości nominalnej znaków stemplowych, które zostają wydane drogą wymian. To potrącenie nie może jednak wynosić mniej, niż iloczyn z pomnożenia 10 gr przez ilość znaków stemplowych, przedstawionych do wymiany, ani też więcej niż iloczyn z pomnożenia 5 zł. przez ilość znaków stemplowych, przedstawionych do wymiany; za jeden znak stemplowy uważa się każdy poszczególny znaczek stemplowy, każdy poszczególny blankiet wekslowy oraz każdy poszczególny blankiet nieurzędowy, lub zwykły papier, na którym kasa urzędu skarbowego zaświadczyła uiszczenie gotówką opłaty stemplowej. Decyzja ta ma na celu zwalczanie przez obywateli nieposzanowania znaków stemplowych, jak na-

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Wyrok w procesie dr. Gęsikowskiego

Sąd Apelacyjny skazał oskarżonego na pół roku więzienia z odroczeniem

Dziś o godzinie 9 sąd apelacyjny podjął znowu rozprawę przeciwko dr. Gęsikowskiemu o nielegalny zbyt narkotyków.

Oskarżony w t. zw. ostatniem słowie przyłączył się do wywodów swych obrońców, którzy wniesli o uwolnienie.

Po naradzie trwającej przeszło godzinę sąd uchylił wyrok pierwszej instancji i wydał nowy wyrok, uznający dra. Gęsikowskiego winnym z artykułu 7 p. 3 kk. o detalicznej sprzedaży narkotyków. Oskarżony jako lekarz umożliwił bezprawne używanie morfiny swym pacjentom; mogło to mieć szkodliwe następstwa, co oskarżony jako lekarz powinien był wiedzieć.

Sąd orzekł karę jednego roku więzienia i: pozbawienie prawa wykonywania praktyki lekarskiej na przeciąg trzech lat. Wskutek amnestji kara orzeczona obniżoną zostaje do połowy. Odbycie kary zostaje zawieszona na trzy lata.

Sentencję wyroku I instancji sąd

O sytuacji w ubezpieczeniu pracowników umysłowych

Zebrań plenarne związku zawodowego prac. kupieckich, odbyte w dniu 16 bm., poświęcone było przede wszystkim omawianiu projektu rządowego naruszającego spoczynek niedzielny oraz obecnej sytuacji w ubezpieczeniu pracowników umysłowych. Przewodnictwo spoczywało w rękach prezesa oddziału p. Kamasy. Referaty na tematy wyżej podane wygłosił sekretarz generalny p. Gregorowicz. Pan Gr. dał chronologiczny przegląd na zabieg związku wobec władz państwowych w sprawie utrzymania obecnego stanu rzeczy odnośnie godzin otwarcia w handlu. Dzięki zabiegom związku rząd od wydania projektu dekretem odstąpił. Na audjencji w prezydium Rady Ministrów w dniu 3. 11. rb. otrzymał delegat związku zapewnienie przychylnego rozpatrzenia stanowiska zainteresowanych sfer pracowniczych.

Deficyt w Zakładach U. P. U. był podstawą referatu o ubezpieczeniu pracowników umysłowych. Zakładom grozi niewypłacalność w tym dziale. Sposoby usunięcia deficytu idą w kierunku obciążenia świadczeń ubezpieczonym, bowiem tak rząd, jak i sfery gospodarcze na dopłaty godzić się nie chcą. W dalszym ciągu referent zaznacza obecny stan projektu scaleniowego ubezpieczeń społecznych oraz o zamierzeniach nowelizacyjnych do dekretu o ubezpieczeniu pracowników umysłowych, wskazując na starania związku, idące w kierunku jak najkorzystniejszego ukształtowania się tych tak ważnych dla pracowników zagadnień. Po omówieniu kilku spraw natury wewnętrzno-organizacyjnej solwuje p. Kamasa zebrań.

Do inwalidów, emerytów i wdów

Od zarządu zw. inwalidów, wdów sierot i emerytów kol. otrzymujemy następujący komunikat:

Ciężkie położenie urzędników, pracowników i emerytów kolejowych, jak i wdów po nich pozostałych, zmusza nas do energicznego przeciwdziałania dalszej obniżce uposażeń. Żyjemy już wszyscy w największym niedostatku, spowodowanym zmniejszeniem naszych poborów, a mimo to grozi nam dalsza obniżka poborów w najbliższym czasie. Z tego powodu wypada nam wspólnie walczyć o lepszy byt, w przeciwnym bowiem razie grozi nam niedola żebraków i bezdomnych. Wielu z nas już obecnie zalega z opłatami komornego i podatku, a co stanie się z nami, gdy nasze pobory będą w dalszym ciągu zmniejszane. Czy nie grozi nam eksmisja i fantowanie naszych najpotrzebniejszych rzeczy? Co stanie się z naszą dziećmi, jeżeli nie będziemy w stanie ich wyżywić, przynosić i dać im dachu nad głową? Czy będziemy mieli czyste sumienie, jeżeli przez milczenie i niestanie się o lepszy byt, dzieci nasze staną się w skutek głodu i chłodu złodziejami lub bandytami? Nie i stokroć nie!

uchylił z tego względu, iż oskarżony nie był dotąd karany i dlatego orze-

czona kara trzyletniego więzienia była zbyt wysoka. (z)

Starajmy się więc, póki czas i sposobność jest, do ratowania się a taką sposobność da zebranie związku inwalidów, wdów, sierot i emerytów kolejowych, które odbędzie się w dniu 24 bm. o godz. 18 na sali restauracji p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8a. Oprócz sprawy zmniejszenia uposażeń będzie również omawiana sprawa renty z Kolejowej Kasy Emerytalnej dla robotników P. K. P. b. dzielnicy pruskiej i sprawa upaństwowienia tejże Kasy. Dlatego wzywamy wszystkich zainteresowanych, tak członków związku jak i nieczłonków o jak najliczniejszy udział w tem zebraniu.

Nowa linja autobusowa

W związku z otwarciem dworca autobusowego na pl. prz. Drwęskiego wprowadza się z dniem 23 listopada rb. nową linję autobusową pomiędzy pl. prz. Drwęskiego a pl. Sapieżyńskim. Autobus kursować będzie co 15 min., począwszy od godz. 7 do 20 i to ul. Fr. Ratajczaka, pl. Wolności, Al. Marcinkowskiego. Poczta do pl. Sapieżyńskiego — i zpowrotem ul. Babińskiego, Al. Marcinkowskiego, pl. Wolności i Fr. Ratajczaka. Cena za przejazd wynosić będzie od pl. prz. Drwęskiego do pl. Wolności 10 groszy, a do pl. Sapieżyńskiego 20 groszy z przesiadaniem na tramwaj w dowolnym kierunku 35 groszy. Te same ceny obowiązują będą w odwrotnym kierunku. Przystanki przewiduje się: przy Fr. Ratajczaka nar. św. Marcina, na pl. Wolności przed Starostwem Grodzkim i Biblioteką Raczyńskich, na Al. Marcinkowskiego przy poczcie (w odwrotnym kierunku przed Starostwem Krajowem) i na pl. Sapieżyńskim.

Z Seminarjum Duchownego

Z inicjatywy tutejszego Koła Kleryków Abstynentów obchodzono uroczystą akademję z okazji 10-lecia istnienia Koła, a równocześnie 30-lecia istnienia Polskiego Związku Księży Abstynentów w Polsce, któremu dało początek 6 kleryków i 1 kapłan naszych archidiecezji. Na akademję przybyło oprócz kleryków wielu gości, m. in. ks. ks. profesorowie Rolewski, Karłowski, Mazurkiewicz, Zychliński i Kiciński oraz kilkunastu księży abstynentów.

Akademję zagalł prezes Koła ks. Poczta. Wykład n. t.: „Dlaczego jestem abstynentem”, wygłosił inicjator Zw. ks. dyr. Olejniczak z Gostynia. Po śpiewie chórowym i recytacji satyry Krasickiego „Pijaństwo”, przemówił kurator Koła, a zarzem prezes Polskiego Związku Księży Abstynentów, ks. prałat Niesiołowski z Pleszewa, podkreślając obok podstaw ascetycznych pobudki duszpastersko-społeczne ruchu abstynenckiego, poczem nastąpiło złożenie przyrzeczenia przez kilkunastu nowych członków. Uroczystość zakończył popis orkiestry i śpiew Marsza Abstynentów, kompozycji ks. dr. A. Chlondowskiego.

KALENDARZYK

Piątek, 18 listopada 1932.
Słońce: wschód 7.18; — zachód 15.56; — długość dnia 8 godz. 38 min
Księżyc: wschód 19.35; — zachód 12.16; — przed ostatnią kwadrą

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Stacji Meteorologicznej przy U. P.:
Piątek godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana + 2 st. C., pochmurno, wiatr północno zachodni, ciśnienie atmosferyczne wysokie 760 mm — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 4 st. C., najniższa 0 st. C.
Kal. rzek.: Maksym B.; jutro Elżbieta Wd Kal. słow.: Radomir; jutro Dragomira.

KRONIKA KOŚCIELNA

— Ze Związku b. Wychowanek S. S. Urszulanek — Koło Poznań. Miesięczna msza św. odbędzie się 20 bm. o godz. 10 w kaplicy SS Urszulanek ul. Sporna 10. Przypominamy że walne zebranie odbędzie się 23 bm. o godz. 18 w lokalu Klubu, ul. Sew. Mielżyńskiego 26-27.

— **Sodalicja Zawodowych Plegniarek i Higienistek.** Nabożeństwo odbędzie się dnia 20 bm. o godz. 8 rano w kaplicy SS Elżbietanek przy ulicy Łąkowej 1-2. Sposobność do spowiedzi św. rano przed mszą św. — Zebranie miesięczne tegoż dnia o godz. 19.30 w Czytelni Sodalicyjnej przy św. Marcynie 69 w podwórzu m. 17.

OSOBISTE

— **Srebrne gody** obchodzili dnia 17 bm. pp. Józef Piniewski zam. przy ul. Działynskich 7. z małżonką Stanisławą z Kulczyńskich. Msza św. odbędzie się 20 bm. o godz. 11 w kościele OO. Franciszkanów.

— **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** — Dyplom inżyniera rolnictwa uzyskali pp. Stefan Urban Urbanowski z Gniezna. Genadiusz Uliński z Baranowicz w woj. nowogrodzkiem. Kazimierz Antoni Pawłowski z Niegala (Łotwa). Dyplom magistra filozofji z zakresu chemii: p. Rufina Ludwiczakówna z Poznania, a z zakresu botaniki p. Tadeusz Dominik z Włocławka.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Z Komitetu Rodzicielskiego przy 27 szkole powszechnej — Poznań-Winlary.** Zebranie odbędzie się w niedzielę, 20 bm. o godz. 17 na sali szkolnej przy ulicy Widnej.

— **Sekcja apologetyczno-pedagogiczna przy Sodalicyi Pań.** Zebranie odbędzie się w piątek 18 bm. o godz. 17 na sali św. Wojciecha, Al. Marcinkowskiego 22. Referat na temat: „Ośm błogosławieństw” wygłosi ks. prob. Budaszewski. Uprasza się o liczny udział członków i gości.

— **Zebranie właścicieli domów.** W poniedziałek 21 bm. o godz. 6 popołudniu odbędzie się na sali p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej 8. zebranie członków Towarzystwa Właścicieli Domów i Nieruchomości w Poznaniu. Wstęp za okazaniem kwitu składki członkowskiej.

ZYCIE SOKOLE

— **Kurs sanitarny „Sokoła”.** Zarząd Okręgu, w porozumieniu z lekarzem Okręgu organizuje kilkunastodniowy kurs sanitarny, na który każde z gniazd miejscowych obowiązane jest wydelegować dwóch druhow. wzgl. druhen. Gniazda liczące powyżej 100 członków wyznaczają ponadto na każde pięćdziesiąt jednego Celem kursu jest wyszkolenie odpowiedniego materiału sanitarnego. Kurs dla druhow. i druhen przeprowadzony będzie oddzielnie z wykładami raz w tygodniu. Druhowie i druheny w latach od 20 do 25. zdolni do opanowania materiału wykładowego mogą się zgłaszać w sekretariacie Okręgu.

— **Gniazdo żeńskie (Śródmieście)** przypomina wszystkim członkom i sympatykom o wieczorku tańcującym który się odbędzie w sobotę o godz. 20 w sali restauracji „Zamkowej” (dawn. Gospoda Polska), św. Marcin 40. Dobra muzyka i niespodzianki ściągają niewątpliwie dużo gości.

— **Żeńskie Tow. gim. „Sokół” Wilda** przypomina o obchodzie 4 rocznicy założenia gniazda, połączonej z przyrzeczeniem młodzieży która odbędzie się w niedzielę 20 bm. Zbiórka o godz. 7.40 przy kościele Zmartwychwstania Pańskiego na Wildzie. O godz. 8 msza z wspólną komunią św. O godz. 10.30 zebranie u dh. Zawadki, Górna Wilda 75.

WYCHOWANIE, KURSY

— **Kursy narciarskie.** Polskie Tow. Tatrzzańskie (oddział w Poznaniu) urządza

KRATKI SADOWE

Skazani za włamanie do firmy „Liko”

Na wokandy sądu okręgowego w Poznaniu znalazła się sprawa włamywaczy i złodziei, Ludwika Budzińskiego, Franciszka Stalińskiego, Wacława Krajewskiego i Franciszka Pruszkiewicza. Jak wynika z aktu oskarżenia, wymienieni dokonali w nocy na 20 lipca rb. niezwykłe zuchwałego włamania do firmy „Liko”, wytwórni robot ręcznych da Zawadach. Sprawcy, włamywawszy się do środka, zabrali kilka worków jedwabiu, nici, płótna i innych przyborów, służących do haftowania.

Kradzież zauważył nazajutrz właściciel p. Liko i zawiadomił policję, która wkrótce wytropiła złodziei. Ustalono też, że złodzieje zaniesli łup m. i. także do mieszkania paserki Wiktorji Łabędzińskiej. Policja śledczą znalazła wiele towaru u tej paser-

ki. Jak się okazało, Budziński i Staliński należą do tutejszego „Strzelca”. Złodzieje na rozprawie starali się wykreślić sianem a winę wziął na siebie Pruszkiewicz, który tłumaczył się tem, że jako bezrobotny poszedł przenoćować do stogu na pobliskim polu i tam owe worki znalazł.

Tłumaczenie to nie przekonało sędziów o niewinności znanych przestępców. Łup rozłożony na stole rozpoznano w nieobecności paserki Łabędzińskiej właściciel firmy i pracownicy. Budziński zasądzony został na 14 miesięcy, Staliński na 1 i pół roku Krajewski na 8 miesięcy a Pruszkiewicz na 15 miesięcy więzienia. Krajewskiemu, który dopiero stawia pierwsze kroki w rzemiośle złodziejskiem, zredukowano karę o połowę. (z)

Przy cierpieniach nerek, chorobach moczowych, pęcherza moczowego i dolnego odcinka kiszek naturalna woda gorzka „Franciszka-Józefa” łagodzi i usuwa szybko kwalitowne bólesci przy wypróżnieniu. Zadać w aptekach i drogerjach. np 6 453

w sezonie zimowym kilka tanich kursów narciarskich w których mogą wziąć udział również i nieczłonkowie. Pierwszy kurs rozpocznie się w połowie grudnia i trwać będzie dwa tygodnie. Opłata za całkowity kurs łącznie z mieszkaniem i utrzymaniem oraz przejazdem (3 klasa poc. post.) wyniesie w zależności od najbliższej kolejowej jakiej udzieli D. K. P. około 120 zł. Każdy kurs przewidziany jest w kategorii początkujących i zaawansowanych narciarzy. Ilość miejsc na kursie ograniczona. Zgłoszenia oraz informacje w „Orbisie”, pl. Wolności 9, tel. 52-18.

— **Czytelnia dla Kobiet** przyjmują zapisy na kursy robot ręcznych. Zgłoszenia codziennie od godz. 11—13 i od 17—19 ul. Kantaka 9 II p.

WYKŁADY

— **„Na wyspę słońca”.** Ostatni wykład z cyklu krajoznawczo historycznego Ch. U. R. p. prof. dr. St. Dedio odbędzie się w sobotę 19 bm. o godz. 20 w sali Sniadeckich (Coll. Medicum — ul. Fredry 10 II ptr). Wykład ilustrowany będzie udanymi zdjęciami prelegenta.

WIECZORY, KONCERTY

— **Koncert ku czci św. Cecylii,** połączony z konkursem poznańskich chórow kościelnych. W niedzielę, 20 bm. o godz. 20 odbędzie się w auli uniwersyteckiej koncert poznańskich chórow kościelnych, połączony z konkursem pod protektorem J. E. ks. biskupa Dymka. Chórem zbiorowym dyryguje p. prof. J. Pawlak. W programie utwory kompozytorów polskich. Bilety nabyć można w biurze Zw. Chórow Kościelnych, ul. Szkolna 18 i w dniu koncertu od godz. 19 przy kasie.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Tow. Młodych Przemysłowców.** Uroczystość 58-lecia założenia Tow. połączona z uczczeniem jubilatów, odbędzie się w niedzielę, 20 bm. o godz. 19 na wielkiej sali Domu Rzemieślniczego. Okolicznościowe przemówienie wygłosi ks. prałat Józef Prądzyński — Program obszernej i wiele urozmaicony.

— **Niepowołani rewidenty.** Coraz częściej zdarzają się wypadki przeprowadzania rewizyj w przedsiębiorstwach handlowych podległych kontroli skarbowej, przez osoby do tego nieupoważnione — Osoby te przedstawiają się za urzędników skarbowych, a licząc na łatwoujęność właścicieli przedsiębiorstw wyłudniają od nich pieniądze, obiecując im wzajemnie pomyślnie załatwienie spraw urzędowych, wyjednanie u władz skarbowych różnych ulg itd. Izba skarbową ponownie przypomina właścicielom przedsiębiorstw, że od osób zamierzających w ich lokalu przedsięwziąć jakakolwiek czynność urzędową należy zażądać wylegitymowania się. Gdy dany osobnik nie okazał legitymacji, właściciel przedsiębiorstwa winien bezwzględnie zawiadomić o tem najbliższy organ policji państwowej.

— **Wycieczka do Szamotuł.** Polskie Tow. Krajoznawcze w Poznaniu urządza w niedzielę, 20 bm. wycieczkę do Szamotuł. Wycieczka zwiedzi cukrownię młyn parowy olejarnię, kościół farny, jeden z najładniejszych gotyckich kościołów Wielkopolski i Czarna Wieżę, więzienie Halszki i Ostroga. Pożatem udział w widowisku regionalnem „Wesele szamotulskie”. Wyjazd z Poznania o godz. 8.30, zbiórka na dworcu głównym o godz. 8.15, powrót do Poznania o godz. 18.47. Bilet kolejowy powrotny III kl. 3,20 zł. Prowadzi p. Jaśkowski.

— **Stow. Młodych Polek pod wezw. błog. Bronisławy przy parafji Bożego Ciała** obchodzi 20 bm. uroczystość 20-lecia swego istnienia z następującym progra-

mem: Uroczysta msza św. w kościele parafialnym o godz. 9, poczem wymarsz do sali p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8, na zebranie jubileuszowe. O godz. 17 wieczerza na tejże sali.

— **Lekcje języka włoskiego** rozpoczynają się w Tow. Polsko Włoskiem „Dante Alighieri” w poniedziałek 21 bm o godz. 19 w Domu św. Wojciecha przy Al. Marcinkowskiego 22 i p. Lekcyj udziela prof. dr Stefanini Wpisy na członków przyjmuje p. Zielińska, pl. Wolności 18, sekretariat Tow. Sztuk Pięknych.

— **Sodalitja Panien Urzędniczek.** — Zebranie instrukcyjne dla pp. kandydatek i aspirantek odbędzie się w poniedziałek, dnia 21 bm, o godz. 19.30 przy Piekarach 2 parter.

— **Poznańskie Tow. Oratoryjne** bierze udział w dniu 27 bm, w akademii ku czci Stanisława Wyspiańskiego na której wykona „Veni Creator” Szymanowskiego do słów Wyspiańskiego. Lekcja odbędzie się w niedzielę, 20 bm, w auli Państw. Konserw. Muzycznego przy ul. Wrocławskiej o godz. 20.

— **Sodalitja Panien Urzędniczek.** — Zwiedzanie Zamku w niedzielę, 20 bm, o godz. 11. Zbiórka o godz. 10.45 przed wejściem do Zamku od strony Pomnika Najśw. Serca Pana Jezusa.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Święto lotewskie.** Z powodu przypadającego na dziś święta narodowego Lotwy na konsulacie lotewskim w Poznaniu zawieszono sztandar.

— **Ze Związku właścicieli domów nowych.** Niedawno założony Związek właścicieli domów nowych odbył dnia 14 bm zebranie organizacyjne w dzielnicy Głównej. Referat organizacyjny wygłosił prezes zarządu głównego p. Sobczak. W dyskusji zabierali głos pp. budownicy Brzeziński, Majchrzak, Adamski, Gajewski i inni, mówiąc o bardzo poważnych bolączkach wśród właścicieli nowo pobudowanych domów. Ogólnie narzekano, a nawet z pewnym rozgoryczeniem wypowiadano się o zbyt długim i przewlekłym zatłwianiu spraw spornych z lokatorem przed sądem, wskutek czego doprowadza się właścicieli często do kompletnej ruiny. Nietyle skarżono się na bezrobotnych, nie mogących często naprawę w terminie uiszczyć komornego, ile na zawodowych wyzyskiwaczy, liczących zgóry na przewlekłość zatłwiania spraw w sądach. Właściciele domów nowych stoją na stanowisku, że w wypadkach niepłacenia komornego przez jednostki, nie mające pracy, z pomocą przyjąć winno państwo. Również domagano się od Związku interwencji w Banku Gospodarstwa Krajowego, w celu obniżenia odsetek od udzielonych pożyczek, ponieważ większa część właścicieli nie może przy najlepszej chęci wypełniać swoich zobowiązań. Głównie jest zdanie, że jeżeli miarodajne czynniki nie wezmą w obronę budujących się, budowa nowych domów ograniczy się do minimum. Stwierdza się, że właściciele domów nowych są przeważnie ludźmi pracy, którzy odmawiając sobie wiele rzeczy, należących do kulturalnego życia przeciętnego obywatela, oszczędzali, by móc budować. W rezultacie nieomal wszyscy uczestnicy zebrania zadeklarowali się na członków Związku. Zarząd główny związku postanowił podobne zebrania urządzić na wszystkich przedmieściach Poznania, jak również i na prowincji.

skąd napływają już liczne zapytania i zgłoszenia.

— **Koło Rodzicielskie przy 19 szkole powszechnej im. św. Małgorzaty na Śródce** urządziło w niedzielę, 13 bm herbatkę w auli. Udział gości był bardzo liczny. Podczas herbatki odbyły się występy śpiewackie oper. p. Luczakówny oraz pp. Wł. i Fr. Ciężyńskich J. Bogusiewicza i Klimczaka, za co składa im zarząd Koła podziękowanie. Uroczystość zaszczylił swą obecnością proboszcz katedralny, ks. kan. Szybrowski.

— **Z targu.** Dnia 18 b m. na placu Sapiieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 3.00—3.40 zł; 1 kg masła mleczarskiego 3.60—4.00 zł; 1 kg twarogu 0.70—1.00 zł; za litr śmietany 1.40—2.00 zł, mleka pełnego 22—24 gr; mendel jaj 2.20—2.40 zł.

Za mięso: 1 kg słoniny świeżej 1.70—1.80 zł; słoniny wędzonej 2.00—2.20 zł; wieprzowiny 1.40—2.00 zł; wołowiny 1.20 do 1.80 zł; cielęciny 1.40—1.80 zł; skopowiny 1.40—1.80 zł; koziny 1.00—1.20 zł; smalcu 2.40—2.60 zł.

Za drób i dziczyznę: kura 1.80 do 3.00 zł; para kurcząt 2.40—3.60 zł; kacząt 2.00—4.00 zł; gęś 4.00—6.50 zł; para gołębi 1.00—1.10 zł; para kurapat 2.80 do 3.00 zł; indyk 4.00—6.50 zł; zając 4.00 do 5.50 zł; perlica 2.60—3.00 zł; bażant 3.00—3.50 zł; królik 1.20 zł.

Za ryby: 1 kg szczupaka 2.00—2.20 zł; okonia 1.40—2.00 zł; lina 2.20—2.40 zł; karpia 1.80—2.00 zł; sandacza 4.40—4.80 zł; suma 2.60—3.20 zł; mietusa 2.40—3.00 zł; leszcza 1.80 zł; 1 kilogram białych ryb 0.60—1.20 zł; 1 kg karpia 2.10—2.40 zł. Za ryby śniegie płacono 60—70 gr mniej. Za mendel raków płacono 0.50—1.50 zł. 1 kg. świeżych śledzi 1.00—1.40 zł.

Za jarzyny płacono: 1 kg ziemniaków 6—8 gr; pieczek marchewki 5—10 gr; kapa repy 10 gr; 1 kg szpinaku 40 gr; szcawiu 10—20 gr; kapusty 20—40 gr; seleru 30 gr; 1 pieczek pietruszki 10 gr; 1 kg jaruzi 20—30 gr; 1 kg cebuli 15 gr; za kalfajor 10—60 gr; główkę sałaty 10—15 gr; 1 kg bobu 30—50 gr; pieczek rzodkiewek 20 gr; 1 kg brukselki 50—60 gr.

Za owoce: 1 kg owoców suszonych 0.80—2.00 zł; za 1 kilogram jabłek 0.50—1.60 zł; 1 kg gruszek 0.60—1.20 zł; 1 kg borówek 1.60—2.00 zł; 1 kg winogron 2.00—2.80 zł; 1 kg orzechów włoskich lub laskowych 2.00—2.60 zł.

Za grzyby: 1 kg grzybów suszonych 4.00—4.60 zł; rydzów 2.40—3.00 zł; zielenek 60 gr; maślaków 0.60—1.00 zł; innych grzybów 50—80 gr.

Tar bardzo ożywiony. Dowozy duże, szczególnie drobiu. (hu)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Najechnanie przez samochód.** Na ul. Matejki samochód P. Z. 48 112 najechnał p. Janinę Dutkiewicz (ul. Grunwaldzka 33) p. Dutkiewicz, która odniosła lekkie obrażenia, zawińa wypadkowi własną nieuwagą. (kl.)

JARMARKI

— **Miłosław.** Dnia 30 bm, odbędzie się jarmark ogólny.

— **Wronki.** W czwartek 1 grudnia odbędzie się jarmark na konie, bydło kozy, świnię drób artykuły rolnicze i towary kramarskie.

prze czytaniu aktu poświęcenia przez proboszcz ks. proboszcz wygłosił piękne przemówienie.

— **Ostrów.** (Sprytny oszust.) Podczas ostatniego targu zbliżył się do pewnego niezamożnego wieśniaka jakiś męczyzna, proponując mu korzystne nabycie pary butów. Wiśniak zniechęcony tanioczną, dał się do kupna namówić a wtedy „sprzedający” poprowadził go na ul. Raskowską pod nr 72 i tam zażądał od niego umówionej gotówki. Chłopiec nie nie przeczuwając wręczył nieznajomemu pieniądze, a ten, pozostawiając go w sieni, przyrzekł wnet buty przynieść. Cierpliwy chłopiec czekał z godzinę i butów doczekać się nie mógł. Okazało się, że był to sprytny oszust, który wzięwszy pieniądze, ulotnił się drugą bramą.

— (Z jarmarku) Ostatni jarmark zgromadził tak wielką ilość ludzi, że rynkiem poprostu przejść nie można było. Krzyki i hałasy rozlegały się przez cały dzień, bo żydowskich handlarzy zjechało mnóstwo. Nasi kupcy mieli średnie obroty. Największy zbył miały tanie rzeczy z uwagi na ogólny brak gotówki. (n)

— **Rogoźno.** (Akademja ku czci Chrystusa Króla.) W sali Hotelu Centralnego odbyła się uroczysta akademja ku czci Chrystusa Króla. Słowo wstępne wygłosił prezes Akcji Katolickiej, p. prof. Melzer. Następnie odśpiewało Koło Śpiewacze pod batutą nauczyciela p. Kowala dwie pieśni na chór mieszany. Pięknie opracowany odczyt wygłosił p. adw. Lipiński. Na zakończenie przedstawiono obraz sceniczny pt. „Ofiara dla Chrystusa Króla”.

— (Z sądu grodzkiego.) Sędzia tutejszego sądu grodzkiego p. Pluciński przeszedł z dniem 1 listopada br. na adwokatów do Poznania. (aka.)

— **Strzałkowo.** (S. M. P.) Tegoroczne święto młodzieży w tutejszej parafii poprzedziła nowenna ku czci św. Stanisława Kostki. W niedzielę, dnia 13 listopada, liczne zastępy młodzieży przystępowały do Stołu Pańskiego. Program wieczornicy ku czci patrona młodzieży był miłą niespodzianką dla gości, zwłaszcza wykład o św. Stanisławie Kostce, wygłoszony przez drh. Marjana Szafraniaka. Pięknie odegrana sztuka „Do większych ja rzeczy urodzony”, wywołała burzę oklasków.

— **Szamotuły** (Najechnanie.) Jeden z fernali majątności Popółko najechnał na szosie Szamotuły — Popółko na rowerzystę Jana Knappego z Ossowa. Nieszczęśliwego odwieziono do szpitala św. Józefa, gdzie stwierdzono złamanie nogi.

— (Z roweru — koń.) Niejaki Ignacy Jachimski z Poznania pożyczyl od p. Antoniego Zieńiewicza rower, na którym wybrał się do Szamotul na jarmark. Tu sprzedał pożyczony rower za 45 zł i kupił sobie za to konia. Sprawa wyszła na jaw i pomysłowym ptaszkiem zajęła się policja.

— (Kradzież.) Z piwnicy p. Pawła Kergera skradziono 35 stoików marynat i pół centnara jabłek. P. Andrzejowi Peli z Podrzewia zginęły dwa rowery. — Po włamaniu się do śpichrza p. Adama Szeindra w Nieszawie wykradziono 60 ctr żyta i kilka worków znaczonej S. Z. Łup wywieźli złodzieje wozem zaprzęgniętym w dwa konie i udali się w stronę Białejzyna.

— (Z Tow. Kupców.) Ostatnie zebranie Tow. Kupców miało uroczysty przebieg. Po przemówieniach prezesa p. Sundmanna i del. związku p. Gladysza z Poznania wręczono zasłużonemu pionierowi tutejszego kupiectwa, p. Antoniemu Graszewiczowi, dyplom członka honorowego. Treściwy referat o położeniu kupiectwa wygłosił p. dyr. Sikorski. (sc.)

— **Szamocin.** (Święto młodzieży) — Miejscowe S. M. P. pod protektoratem ks. patrona Filipowskiego obchodziło 13 bm. święto młodzieży, które poprzedzały trzydniowe rekolekcje. W niedzielę wieczorem odbyła się uroczysta akademja, która zgromadziła obywatelstwo bardzo liczne. Słowo wstępne wygłosił ks. patron, nastąpiły potem deklamacje, śpiewy i referat. Następnie odegrano teatr amatorski i odbyła się zabawa taneczna.

— **Szubin.** (Z parafii.) W niedzielę miejscowe S. M. P. obchodziło święto patrona młodzieży, św. Stanisława Kostki. Jednocześnie obchodzili parafia szubińska odpust swego patrona, św. Marcina. Przedtem odbyły się rekolekcje dla S. M. P. i młodzieńców z całej parafii; udział w nich brało 300 młodzieńców.

— **Wronki.** (Przyjazd Prymasa Polski.) W sobotę zawitał do Wronek J. Em. ks. Kardynał Prymas. W klasztorze OO. Franciszkanów oczekiwał ks. Prymasa prowincjał w otoczeniu miejscowych księży. Na stopniach klasztoru male dziewczę wręczyło Jego Eminencji bukiet róż. Po powitaniu zwrócił się Jego Eminencja do zebranego duchowieństwa i wiernych, udzielając błogosławieństwa. Nastąpiły potem niższe święcenia dwóch kleryków. Po ukończonych ceremonjach udał się Jego Eminencja na probostwo. Na stopniach plebanji powitał Jego Eminencję ks. prob. Jasik. W niedzielę rano odprawił Jego Eminencja mszę św. w czasie której udzielał klerykom święceń. Pienia dostosowane do uroczystości wykonał chór kościoła farnego pod batutą O. prof. Bernarda. Miasto było wielce ożywione. (E. K.)

— **Września.** (Teatr.) W środę, dnia 23 bm Teatr Narodowy z Poznania wystąpi w sali Hotelu Francuskiego z ostatnią swoją premierą, arcydziełem Adama Mickiewicza „Dziady”.

15 włóczęgów zaatakowało dworzec

Ze Starogardu donosi (as):
Onegdajszej nocy 15 włóczęgów i żebraków zaatakowało, w poszukiwaniu noclegu, poczekalnię 4 klasy na głównym dworcu w Starogardzie. — Między pełniącymi na dworcu dyżur kolejarzami a bezdomnymi wynikła sprzeczka, która mogłaby się być krwawo zakończyła, gdyby nie interwencja uzbrojonych w karabiny 5 policjantów. Włóczędzy zbiegli niepoznani, zasypując korytarz, prowadzący do poczekalni gradem kamieni. Kilka szyb zostało stłuczonych poza to uszkodzono drzwi. Śledztwo w toku.

Nasi korespondenci donoszą

Z Poznańskiego

— **Damasławek.** (Rolnicy obradują.) W ub. niedzielę odbyło się plenarne zebranie Kółka Rolniczego pod przewodnictwem prezesa p. Kowalińskiego. Omawiano sprawy podatkowe, gospodarcze, obecny kryzys itd. Po południu odbyło się zebranie Kółka Włościanek, któremu przewodniczyła prezeska p. Chalicka. W zebraniu brało udział wielu gości.

— **Jarocin.** („Dziady”) W czwartek, 24 bm przyjeżdża do naszego miasta Teatr Narodowy z Poznania i grać będzie w sali kina „Wiktoria” arcydzieło Adama Mickiewicza p. t. „Dziady”. Teatr Narodowy znany jest dobrze naszej publiczności z ostatnich swoich występów.

— **Gniezno.** Dnia 15 bm, w godzinach południowych przybyły na targowicę miejską, p. Dereziński ze Szczytnik został napadnięty na tle porachunków osobistych przez Jajoszyńskiego i Górnego z Osinek i cięty nożem w głowę tak, że zły krwią, upadł na ziemię. Derezińskiego odstawiono do szpitala miejskiego, zaś napastnicy się ulotnili.

— (Kurs języka czeskiego.) W gimnazjum męskim rozpoczyna się kurs języka czeskiego. Kurs potrwa około 4 miesięcy. Tygodniowo jedna lekcja udzielać będzie prof. Hanus z Poznania.

— (Pomoc dla bezrobotnych.) Komitet dla spraw bezrobocia w Gnieźnie przystępuje w następnych dniach do zbiórki odzieży dla bezrobotnych. Ponieważ bezrobocie w Gnieźnie jest bardzo wielkie, gdyż bezrobotnych z rodzinami jest około 8000 osób, jesteśmy przekonani, że zabieg komitetu nie będą daremne. (br.)

— **Grodzisk.** (Na cele dobroczynne.) Stow. Pań św. Wincentego a Paulo urządziło w bardzo gustownie udekorowanej sali Strzelniczy wieczorek, celem przybliżenia z pomocą miejscowym biednym i bezrobotnym. Z programu, który był nadzwyczaj urozmaicony, podnieść należy wy-

śmienicie odegraną humoreskę p. t. „Muzyczny podwieczorek” oraz pantomimę p. t. „Niesamowite portrety”. Za włożony w imprezę trud i mozół wynagrodzony został zarząd Stow. nader licznie przybyłą publicznością, która hojnie cele stowarzyszenia poparła. Czysty zysk z wieczorku wyniósł bowiem blisko 1150 zł.

— (Święto młodzieży.) W niedzielę obchodziło miejscowe Stow. Młodzieży Polskiej pod wezwaniem św. Stanisława Kostki uroczyste święto swego patrona, które poprzedziły 3-dniowe rekolekcje, odprawione z druhami przez patrona stowarzyszenia, ks. Rywolta. W pochodzie udano się w niedzielę do kościoła farnego, gdzie druhowie przystąpili wspólnie do Stołu Pańskiego. Po południu o godz. 4.30 na sali Strzelniczy przy świetle wypełnionej sali odbyła się uroczysta wieczornica. Po pięknej przemowie ks. patrona odegrali druhowie 3-aktowy dramat z czasów wojny bolszewickiej p. t. „Walka o kresy”. Młodzi amatorzy wywiązały się ze swych ról znakomicie.

— **Inowrocław.** (Zasądzenie zwyrodnialca.) Wydział karny sądu okręgowego w Bydgoszczy na sesji wyjazdowej w Inowrocławiu rozpatrywał sprawę Wincentego Gorzelaka, oskarżonego o usiłowane zgwałcenie 7-letniej Genowefy F. z Niemcowa. Rozprawa toczyła się przy zamkniętych drzwiach. Winę oskarżonemu udowodniono, wobec czego sąd skazał go na karę 2 lat więzienia z zawieszaniem na przeciąg 5 lat oraz ponoszenie kosztów postępowania i opłat sądowych. (jot.)

— **Mogilno.** (Ze Stow. Młodych Polek.) W niedzielę odbyła się uroczystość poświęcenia Stowarzyszenia Młodych Polek Najśw. Sercu Jezusowemu. Młode Polki, panie z Patronatu i zaproszeni goście zebrały się po południu w ognisku Młodych Polek w Klasztorze. Uroczystość rozpoczęto śpiewem. Przemówienie wygłosiła prezeska p. Kaucówna. Ks. prob. Brodowski dokonał aktu poświęcenia obrazu Najśw. Serca Jezusowego. Po

Dnia 20 listopada, odbędzie się Inauguracja Młodzieży Wszechpolskiej

O godz. 9 msza św. w Nowym Domu Akademickim, poczem o godz. 11 ZEBRANIE w sali kina „Colosseum”, ul. św. Marcina 65.

Referaty wygłoszą ks. prał. Prądzyński i p. mgr. Warmiński. Obecność członków i kandydatów obowiązkowa.

Obok świetlicy „strzeleckiej” był spichrz...

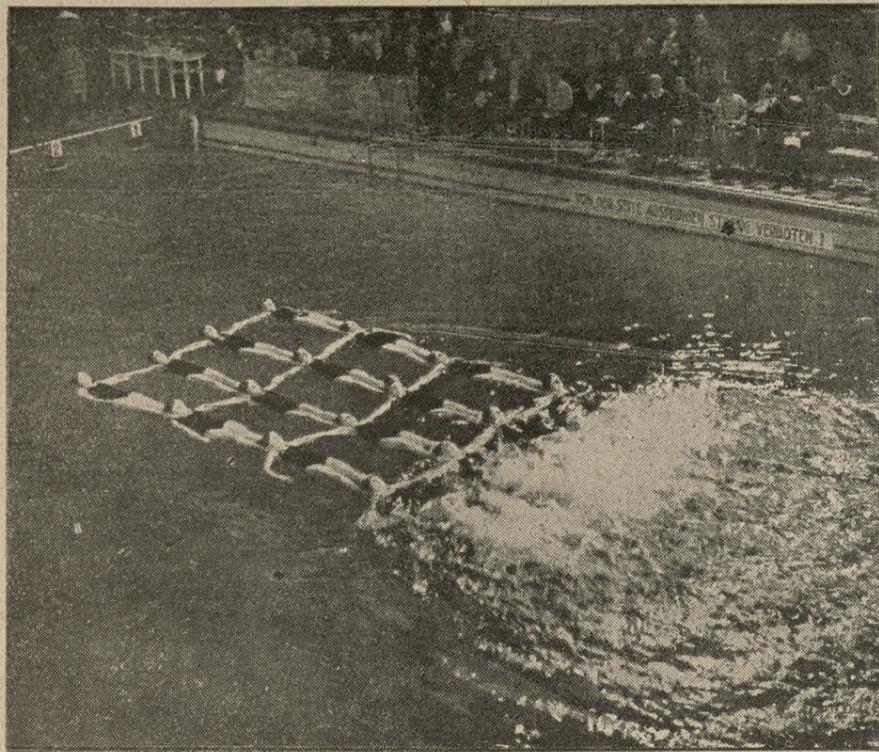
z którego wykradał zboże komendant „Strzelca” w Ostrzeszowie

Z Ostrzeszowa donosi (op.): Tutejszy „Strzelec” od chwili utworzenia własnej świetlicy często musiał zmieniać lokal, przyczem niezawsze pozostawał po sobie u gospodarza najmilsze wspomnienia; ostatnio „Strzelec” przez dłuższy czas nie miał się wskutek tego gdzie podziąć, aż wreszcie właściciel „Strzechy” p. Tomasz Stasiński wynajął im przed kilkoma dniami lokale na świetlicę.

Obok tego lokalu mieści się spichrz, w którym właściciel przechowuje zapasy zboża. Składowany tam łubin od czasu sąsiedztwa „strzeleckiego” zaczął wskazywać systematyczny ubytek. Właściciel począł tedy śledzić za powodem tego ubytku. W toku śledztwa stwierdzono, że komendant „Strzelca”, niejaki Buchczyk z Ostrzeszowa ofiarował na sprzedaż łubin we filij p. Stasińskiego. Zawiadomiona o tem policja przytrzymała podejrzanego sprzedawcę, chwytając „obywatela-komendanta” na gorącym uczynku. Buchczyk, nie mogąc się wylgitymować, skąd posiada ofiarowany do sprzedaży łubin, wzięty w ogień krzyżowych pytań przyznał się, że łubin ukradł p. Stasierniemu, w ten sposób, że oderwał listwę od drzwi prowadzą-

cych ze świetlicy do sąsiedniej ubikacji, w której łubin się znajdował i przy pomocy „obywateli” „strzelców”, swoich podkomendnych, wygarniał łubin, aby go następnie spieniężyć. Narazie „komendant” przyznał się do kradzieży w ten sposób 2 i pół ctr., które sprzedał w różnych firmach.

Nie jest to zresztą pierwszy kwiatek z niwy „strzeleckiej” na tuł gruncie. Poprzednio już były wypadki w Ostrzeszowie, że b. członkowie „Strzelca” podpadali w konflikt z kodeksem karnym. I tak m. i niejaki Stojęcki jest posądzony o szereg kradzieży dokonanych m. in. u przyjaciół „Strzelca”, jednakże ostatni fakt popełnienia pospolitej kradzieży przez samego komendanta, któremu przecież powierza się nietylko kierownictwo, ale także i znaczny majątek państwowy jak karabiny itp. dowodzi, że uczciwych jednostek dobrowolnie do „Strzelca” u nas przyciągnąć nie można, szkoda tych zabiegów, kosztów i dobrej opinii tych pryncypusów członków, którzy ulegli naciskowi, na nich wywieranemu zgóry, biernie mu się poddają, niepomni tego, że wstyd onj muszą dyskutować.

Międzynarodowe zawody pływackie odbywają się w pływalni ze sztucznymi falami w Charlottenburgu. Zdjęcie powyższe przedstawia nam oryginalną figurę pływacką 20 pływaczek.

Jak pomysłowy dziennikarz turecki uzyskał wywiad od Trockiego

Pewien dziennikarz turecki spędził swój urlop na wyspie Principo, gdzie żyje również Lew Trocki. Jakże tu wykorzystać sposobność i porozmawiać z byłym dyktatorem sowieckim o losach sowiektów i komunistów. Ale nie tak łatwo uzyskać wywiad z Trockim. Za taki wywiad trzeba zapłacić 1000 dolarów, a dziennikarz turecki nie rozporządzał tak olbrzymią sumą. Postanowił przeto podstępem dostać się do niego i porozmawiać z nim. Przebrał się więc za rybaka i usiadł na brzegu naprzeciw Trockiego, który również łowił ryby. Trzeba bowiem zaznaczyć, że Trocki jest namiętym rybakiem.

Po kilku godzinach milczenia Trocki sam zwrócił się do przebranego dziennikarza z zapytaniem, jak mu się powodzi i z czego żyje. Dziennikarz udawał zdziwionego i zapytał z kim ma przyjemność rozmawiać. Otrzymał odpowiedź, pozostał zupełnie obojętny i znów zarzucił wędkę. To była dla Trockiego niespodzianka, myślał bowiem, że każdemu przecież musi być znane jego nazwisko. Rozpoczął przeto szczegółowo rybakowi opowiadać o swej przeszłości i roli w Rosji.

— A coż tam jest obecnie — zapytał „rybak”.

— Tam rządzi obecnie wróg proletariatu, wróg robotników, takich, jakim ty jesteś — Stalin. Jest to najgorszy sultan na świecie.

— A długo jeszcze będzie rządził?

— Nie długo. Ma on wielu nieprzyjaciół i wkrótce będzie zabity.

— A kto go zabije? Przecież chroni go wojsko...

„Ciężko z tym kryzysem” — zda się mówić ta zasmucona twarzyczka. Ludzie nie jeżdżą taksówkami nawet wtedy, gdy niemi kieruje taki dzielny szofer, jak ten oto, przedstawiony na zdjęciu.

— O, mój kochany, w tem wojsku nie lubią go wcale.

— A pan pojedzie do Rosji, kiedy sultana Stalina zabiją.

— Oczywiście. Oczekują mnie tam ci, którzy pozostali wierni ludowi.

— Więc ja pojedę z tobą.

Trocki namyślił się, poczem powiedział:

— Dobrze. Kulamie, pojedziemy razem i będziemy pracować dla wielkiego narodu.

Na pożegnanie Trockiego dał „Kulamie” kilka piastrow, aby zakupił sobie lepszą wędkę.

Krawiec najgrubszych ludzi

W Nowym Jorku zmarł w tych dniach krawiec znany w całym amerykańskim świecie handlowym. Nazywał się Klein i pochodził z Wiednia. Dzięki swemu sprytowi zdobył w Ameryce poważny majątek. A przede wszystkim zawdzięcza majątek pewnej szczęśliwej myśli. Był założycielem składu garderoby i butów dla „otyłych ludzi”. Wiadoma rzecz, że otyłym trudno znaleźć dla siebie garderobę gotową, a ponieważ skutkiem nadmiernej wagi ciała są i wygodni i oziębi, więc z radością powitali nowe przedsięwzięcie. Klein prowadził je z powodzeniem prawie lat pięćdziesiąt.

Jako młody chłopak wyuczył się krawiectwa w Wiedniu. Ale ponieważ zawsze marzył o Ameryce, nie chciał więc zostać w swej ojczyźnie i pojechał na drugą półkulę. I szczęśliwie dostał posadę u krawca na Broadwayu w Nowym Jorku, gdzie przebył kilka miesięcy. Ponieważ w czasie tym musiał również pomagać przy sprzedaży gotowych ubrań, przyjrzał się jak się to odbywa. Stwierdził wtedy, że wiele osób wychodziło ze sklepu niezadowolonych, bo nie mogli dostać gotowych ubrań ze względu na swój wzrost lub zbyt wielką tuszę. Od razu też wpadł na pomysł założenia dla tych właśnie ludzi specjalnego sklepu, i postanowił, że zrobi to natychmiast, gdy tylko uzbiera pieniędzy na ten cel.

Począł więc oszczędzać, zbierał dolar do dolara, zanosił wszystko do banku, odmawiał sobie przy tem wszystkiego żyjąc jak asceta. Kiedy uzbierał już kilkadziesiąt dolarów, wypowiedział posadę, usamodzielniał się jako osiemnastoletni chłopak i otworzył skład w najruchliwszej dzielnicy Nowego Jorku. Prowadził go pod firmą „dom odzieży dla otyłych”. Miał w nim ubrania tylko dla olbrzymów i otyłych. A ponieważ pod tym względem nie było konkurencji, interes szedł świetnie. Najpierw miał jeden skład, później założył drugi, po drugim trzeci. W końcu nabył dużą kamienicę, którą zamienił na wielkie przedsiębiorstwo.

Nie żałował na reklamę. Wydawał na nią olbrzymie sumy i zainteresował w ten sposób i rzytmik, całą Amerykę, ale nawet Azję, Afrykę i Europę. Miał klientelę nie tylko złożoną z sześciu tysięcy grubasów amerykańskich, ale nawet Anglię, Francję, Niemcy i Indie dostarczały mu nabywców. Między odbiorcami miał i niejednego grubasów, ale i olbrzymów. Niejednokrotnie szły spodnie, które miały w górnej objętości prawie półtora metra.

Jego najgrubszym klientem był Peter Jonson, król amerykańskich grubasów, żyjący w Flamingo, malej amerykańskiej miejscinie. Ów Peter Jonson był tak otyły, że nie mógł podróżować koleją, bo nie mógł się przecisnąć przez zbyt wąskie drzwi do wagonu. W tym celu kazał sobie pobudować auto odpowiednie do swej tuszy. Ów grubas nosił kołnierzyk o 50 cent objętości, szwy dla niego na zamówienie. A kiedy szedł do teatru musiał kupić dla swej osoby dwa bilety, bo na jednym krzesle byłoby mu za ciasno. Natomiast kra-

wiec Klein był chudy i wysoki. W miarę grubienia swych klientów, on chudł, ale za to pęczniało jego konto bankowe. Umiał jako bardzo bogaty człowiek. Pogrzeb jego robił osobliwe wrażenie, bo nigdy dotąd nie widziano na cmentarzu tylu otyłych i wielkich, co w dniu jego pogrzebu. (Kaw)

Robotnik — gubernatorem

Król szwedzki mianował ostatnio Bernharda Erikssona, ongiś zwłkiego górnika w kopalniach Graengenberg Mining Company, gubernatorem prowincji Dalekarija. Nowy gubernator jest członkiem partji socjal-demokratycznej.

„Po głosie — poznacie ich”

Naśladując zresztą przykłady znanej już gdzieindziej, radjofonia duńska zgłosiła swoje współdziałanie z uczonym, w zakresie psychologii doświadczalnej. Współpraca polegać będzie na tem, że słuchacze radjowi określać mają charakter i wygląd speakerów radiowych na podstawie zasłyszanego głosu. Pierwsza tego rodzaju próba pod znakiem „po głosie — ich poznacie” odbyła się ze studja radiostacji kopenhaskiej dnia 4 listopada pod kierunkiem prof. Madsona.

Witamina C. ochroną przed zimmem

Uczony szwedzki, G. Göthlin, profesor fizjologii na uniwersytecie w Upsala, dowiódł ostatnio na podstawie długoletnich badań wśród dzieci w wieku szkolnym, że najlepszym zabezpieczeniem organizmu od chorób zimowych jest spożywanie owoców w stanie surowym.

W czasie miesięcy letnich witamina C znajduje się w największej ilości w mleku, będącym przetworem surowego jałta. Jakże krowa znajduje na pastwiskach natomiast w porze zimowej zawartość witaminy C w mleku spada do minimum. Wewnątrz ciepło, którego ważnym czynnikiem jest witamina C, czerpać może organizm w czasie chłódów zimowych z owoców zawierających duże zapasy tej witaminy. Zwłaszcza jabłka, pomarańże, porzeczki, agrest, maliny i pomidory obfitują w witaminę C, która w mniejszej ilości znajduje się w gruszkach, śliwkach i borówkach. Zdaniem profesora Göthlina, szczególnie znaczenie zdrowotne posiadają specjalne preparaty (soki, powidła itp.), wytwarzane z owoców surowych, które trudno przechować przez zimę w stanie świeżości.

Racja

Noc. Szkołki chłop jedzie na wozie bez zapalanej latarni.

Na zakręcie szosy zatrzymuje go policjant i poleca mu zapalić latarnię. A chłop:

— Czy nie szkoda nafty? Moja szkapka jest ślepa. (Thatler).

Premjera czeskiego autora w Teatrze Polskim

Rzadka w naszych stosunkach premjera czeskiej sztuki odbędzie się w Teatrze Polskim w sobotę, 19 b. m. Jest to lekka komedia p. t. „Okienko”, młodej a wybitnej aktorki „Narodnego Divadla” w Pradze Olgi Scheinpflugowej, pracującej też na niwie literackiej jako poetka i powieściopisarka. „Okienko” miało na scenach czeskich fantastyczne liczby przedstawień i jest obecnie filmowane. Dzięki prostemu samorodnemu humorowi i zabawnym sytuacjom, w które obfituje. Główne role odtworzą pp. Czarnecka, Niewińska, Bystrzyński, Nowacki, Modzelewski i Pi-chelski. Przekładą dokonała Nuna Młodziejewska i Zdonko Svoboda, sekretarz konsulatu czeskosłowackiego w Poznaniu.

Teatr Wielki

Wanda Wermińska jako „Tosca”

W sobotę jedyny występ światowej sławy śpiewaczki Wandy Wermińskiej, w melodramatycznej operze Pucciniego „Tosca”. Znakomita nasza artystka w ub. tygodniu odniosła prawdziwy triumf w tej roli w Pradze Czeskiej. Czołowe role odtworzą ulubieniec publiczności St Roy, świetny baryton A. Karpacki, K. Pelecki, K. Urbanowicz i inni. Orkiestra pod batutą dyr. Z. Wojciechowskiego.

Niedzielny koncert symfoniczny

Ludmila Berkwicówna
Zygmunt Latoszewski

Na niedzielny koncert Orkiestry Symfonicznej w Teatrze Wielkim, wystąpi jako solistka, znana nam z ubiegłego sezonu, p. Ludmila Berkwicówna, młoda nadzwyczaj uzdolniona pianistka.

Koncertem dyryguje p. Zygmunt Latoszewski. W programie znajdują się następujące utwory: Labuński — Tryptyk — nagrodzony na konkursie Filharmonii warszawskiej) Beethovena — Symfonia II, — Stojowski — II koncert fortepianowy (w wykonaniu p. L. Berkwicówny). Smeana — uwertura do „Sprzedanej narzeczonej”. Ceny popularne.

SPORT

Ciężka atletyka

Z okazji 5-lecia K. S. „H. Cegielski” odbędą się w sobotę dnia 19 bm o godz. 20 w sali klubu przy Górnej Wildzie 18 walki zapasnicze pomiędzy K. S. „Amator” Bydgoszcz i K. S. „H. Cegielski”. Do walki staną od wagi koguciej do ciężkiej: Skolowski i Grządzielowski, Lewandowski i Smół, Spadziński i Jóskowiak, Oźmiński i Tuszyński, Czupryński i Spychała, Biskupski i Elsner, Łoboda i Kalek.

Gry sportowe

K. S. „Warta” urządza treningi w czwartki od godz. 1 do 21 w hali ośrodka w. f.

Lekka atletyka

Bezpłatny kurs rozpoczyna AZS: dla pań w piątek dnia 18 bm o godz. 17. Treningi będą się odbywały w środy i piątki od 17 do 19 i w niedziele od 11 do 13. Dla pań treningi będą się odbywały w środy i piątki od 19 do 21 i w niedziele od 10 do 11.30.

Narciarstwo

Polskie Towarzystwo Tatrzańskie w porozumieniu z Orbisem (Oddz. Poznań) urządza w sezonie zimowym kilka kursów narciarskich w Zakopanem. Pierwszy kurs rozpoczyna się w połowie grudnia br i trwać będzie dwa tygodnie. Uczestnicy zamieszkaży w pensjonatach; fachowy instruktorzy, sprzęt narciarski itp. będzie do dyspozycji. Opłata za kurs łącznie z biletem kolejowym (poc. rozp.) całkowitem utrzymaniem i mieszaniem, wyniesie około 120 zł. w zależności od znizki jakiej udzieli dyr. K. P. Ilość miejsca na każdym poszczególnym kursie, który przewiduje się w kategorii początkujących i zaawansowanych, jest ściśle ograniczoną. Zapisy i informacje w „Orbisie” (Plac Wolności 9).

Piłkarska

„Warta” i K. S. „Korona”. Mecz towarzyski powyższych drużyn odbędzie się o godz. 11 na boisku K. S. „Korona” przy ul. Chociszewskiego. Obie drużyny wystąpią w swych najlepszych składach. Dojazd tramwajami na Lazarz 4 i 5.

Życie organizacyjne

K. S. „Posnania” najstarszy klub w Poznaniu i w Wielkopolsce obchodzi w niedzielę uroczystość 25-lecia swego istnienia. „Posnania” powstała w ówczesnej „Normanii” i przez szereg lat przed wojną była obok późniejszej „Warty” filarem sportu polskiego. Stworzywszy z „Wartą”, „Ostrovia” i Leszczyńska „Polonia” oraz dwoma pomniejszych towarzystwami prowincjonalnymi zwarty front antyniemiecki w postaci Polskiego Związku Tow. Sportowych aż do czasu odzyskania niepodległości. „Posnania” wytrwała na swym posterunku. Zmienne losy koleje klubu zwłaszcza po utracie boiska nie odstraszyły członków, którzy pracowali wytrwale z niestrudzonego długoletnim prezesem klubu n. Sparty na czele. W tym roku klub zdolał szczęśliwie uchronić się od spadku do klasy C. — Uroczystości jubileuszowe z uwagą na ogólny kryzys będą b. skromne, tylko w ramach klubowych. Na program ich składa się msze św., która odbędzie się o godz. 8 w kościele św. Marcina, poczem o godz. 9 jest uroczystościowe zebranie w sali restauracji Zamkowej. Na stadionie miejskim odbędą się po południu o g. 14 jubileuszowe zawody towarzyskie pomiędzy „Pogonią” i „Posnanią”. Zawody te poprzedzą spotkania druż. rezerwowych jubilatki z „Olimpią” II i „Wartą” III.

Pięściarstwo

„Warta” komb. i „Goplanja”. Spotkanie pomiędzy powyższymi zespołami odbędzie się w niedzielę o godz. 12 w sali kina „Stylowego” w Inowrocławiu. Poszczególne walki zapowiadają się bardzo ciekawie. Drużyny występują w następującym składzie (od wagi muszej do półciężkiej włącznie): Rogalski (W) i Rogowski (G), Lecki (W) i Kruszczyński (G), Kajnar (W) i Głazowski (G), Sipiński (W) i Lelewski (G), Wyzkiewicz (W) i Niespodziński (G), Majchrzak (W) i Zieliński I (G), Glessmann (W) i Zieliński II (G). Sędziować w ringu będzie p. Iwański z Poznania. (Jot)

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Znowu:

Dnia 17 bm zgłoszono: Marja Lisiecka, z domu Wierzbka, 34 l. Jakób Konatkowski, kotlarz kolejowy, 64 l. Fanny Israelowiczowa, z domu Ascherówna, wdowa, 76 l. Irena Szkudlarska, uczennica szkolna, 8 l. Marja Szyperska, z domu Baraniakówna, 52 l. Anna Netterowa, z domu Pawlicka wdowa, 63 l. Melanja Stupińska, 17 l. Pelagja Grobelna, uczennica szkolna, 13 l. Stanisława Kwaśniewska, 5 dni.

SEZON DLA ZŁODZIEJI!

Kryzys gospodarczy, bezrobocie, wypuszczenie z powodu amnestji z więzień wielu kryminalistów i nadchodzące długie noce zimowe składają się na warunki, które potęgają niebezpieczeństwo kradzieży. — Tylko ubezpieczenie od kradzieży może uchronić od bardzo dotkliwej nieraz straty i to za opłatą niedużej składki kilku złotych.

Ubezpieczenia od KRADZIEŻY z WŁAMANIEM zawiera na korzystnych warunkach **Poznańsko-Warszawskie Towarzystwo Ubezpieczeń sp. Akc. w Poznaniu**

Wszelkimi informacjami służą Oddziały: w Poznaniu, ulica Kantaka 2-4; w Grudziądzu, ul. 3 Maja 22; w Katowicach, ul. 3 Maja 13; w Krakowie, ul. Florjańska 51; we Lwowie, ul. Akademicka 4; w Łodzi, ul. Piotrkowska 97; w Warszawie, ul. Czackiego 2; w Wilnie, ul. A. Mickiewicza 7.

Pg 6 907-46.60

Chcąc wśród sezonu jesienno-zimowego zainteresować szeroki ogół P. T. Publiczności również artykułami codziennej potrzeby, urządzam od 19. 11. do 3. 12. 32.

SPRZEDAŻ REKLAMOWĄ TOWARÓW BIAŁYCH i t. p.

ze szczególnem uwzględnieniem

WYROBÓW ŻYRARDOWSKICH

Wszelkiego rodzaju płótna na bieliznę, płótna na pościelę i prześcieradła, madapolamy, nansuki, batysty, adamaszki, ręczniki, inletry, dreliszki, flanele, piki, barchany i t. d. oddawać będę po cenach dotąd niebywałych. —

Poczynione zakupy wielkich partij poszczególnych towarów po cenach okolicznościowych umożliwiają mi sprzedaż ich

Pg 6 919-46.133

BEZKONKURENCYJNIE TANIO

F. Woźniak

Dom Handlowy — Poznań, ul. Rynkowa (Kramarska 16).

Prawdziwą radość sprawi Twym bliskim Twoja nowa fotografia!

Gdy udasz się do dobrego zakładu, sprawdź, czy fotograf uzupełnia swą wiedzę fachową i zmysł artystyczny nowoczesnym materiałem do zdjęć — jeżeli z dumą pokaże Ci negatyw na błonie ciętej „Eastman”, a odbitki i powiększenia na papierze „Kodak” masz zupełną pewność dobrych zdjęć.

KODAK Sp. z o. o.
W A R S Z A W A
PLAC NAPOLEONA 5

Bibliofeczka za bezcen

dla dzieci i młodzieży

Reklamowa wyprzedaż do 31 grudnia r. b.

NIE książka, lecz DOBRA książka, to wzorowy niezastąpiony wychowawca dzieci. W imię tej dewizy Najw. Urząd Oświaty i Oświecenia i Biblioteczka w Warszawie, a także nowe bibliofeczki, ku dużemu pożytkowi i uciesze „Wszelkich” dzieci.

Seria „A” bibliof. dla NAJMŁODSZYCH: Opowiadania — wie szki — legendy — baśnie z pięćmi obrazami w to or. okładkach. OKAZJA! 40 książ. — t. 1. o zł. 0. — (2 kompl. z. 11. —) Seria „B” bibliof. dla MŁODZIEŻY od lat 6—16 10 książ. — podręcznych, historycznych i naukowych z mnóstwem ilustracji. Przez 100 stron w ozdobnych okładkach — to najpiękniejsza o. are. dla chłopców i dziewcząt. OKAZJA! Tył. o zł. 0.80 (2 k. m. e. y. z. 1. 50 Bibliof. L. KUSOWA z. 14.90 [2 kompl. z. 26.50] Koszta przesyłki z. 1.50

Wydawnictwo Dórzyski, Warszawa, Karmiecka 16.

ng 6 406

KEPHALGINA.
PROSZKI PRZECIW
NERWOBOLOM GŁOWY
PODLEGĄ BRZYDZĄCIEJ PRÓBIE ADAMA
CZYŻEWICZA - WYROBU APTEKI DZJANA
PORATYŃSKIEGO - LWÓW PL. BERNARDYŃSKI 1
OSTRZEGA SIĘ PRZED NAŚLADOWNICZAMI!

Do nabycia tylko w aptekach.

SZKŁO
okienne, ogrodowe
kryształ i t. p.

KIIV

szklarskie i minjowe
dostarcza najkorzystniej
„PATRIA” św. Marcin 41
zg 6 900

Instytut
fizycznego leczenia
ASTMY

Poznań — Plac świętokrzyski 3
Pg 69.0-58.57

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy/milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395 z 21205, d 1811)

i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 12.

1 SPRZEDAŻE

Losy

I klasy najszybsze poleca kolektura Kędziory Poznań Siaroca 5/6 narożnik Nowej. zdg 32 065

Dwunastoosobowy

sztućce srebrny okazynie. Antykwareria. Marcinkowskiego 28. Pg 6862-46.87

Skład

wyrobów tytoniowych centrum miasta ruchliwej ulicy nadający się na mną branżę do oddania. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 126

Mebel W. Paetz

Wrocławska 15. Poznań telefon 19-04. Przyjmuje zamówienia — Udominki inkrustowane na gwiazdke zdg 42 749

Pokoje męskie

własnego wyrobu akuracie i z dobrego materiału wykonane kuchnie jadalnie sypialnie nadzwyczaj korzystnie poleca Makazyn Mebl. Fr. Andrzejewski ul. Wrocławska 4 przy Starym Rynku. Pg 6 608 45.77

Futro

męskie mało noszone jak nowe, sam kołnierzyk wydra wartości 800 złotych sprzedam całe za 450 zł lub sportowe za 300 zł. Skarbowa 4, m. 12. zdg 1 751

Parcela

3 morgi — Szeląg (naprzeciw cementarza ewangelickiego). Zgłoszenia: Naramowicka 21 zdg 47 581

Pianino

spinet polisandrowy sprzedam tanio. Kreta 22 m 6 od 1 do 5. zdg 48 015

Puszczkówo

parcelę tanio sprzedam Ratajczaka 38 mieszkanie 2. zdg 48 044

Kg 1/2 mięsa

na obiad może ta jadalnia dać, która kupi cielęciny 1/2 kg za 40 gr na Chwałczewie 26. zdg 47 937

Parcelę

budowlana bardzo tanio ulica Bukowska sprzedam „Osadopol” Rzeszypospolitej 9. zdg 48 131

Dom

piętrowy nowy 8 ubikacyj przy dłużeniu Dąbrowskiego, dochód 1800 cena 12 000. „Osadopol” — Rzeszypospolitej 9. zdg 48 130

Łóżka

dwa z materacami używane — sprzedam. Kramarska 17 m. 3. zdg 48 071

Tapczan

nowoczesny debowy szufiady — leżankę sprzedam tapicer. Fredry 15 narożnik. zdg 48 125

Siódło

damskie 80. — Kreta 6 mieszkanie 5. zdg 48 120

Rower

80. — Kreta 6 m. 5. zdg 48 119

210

m nowych rur ocynkowanych spawanych 2 cal. Oferty Kurjer Pozański zdg 47 974

Cztery

parcelę Osiedle Warszawskie i bliźniaczy dom. Oferty Kurjer Pozański zdg 47 973

Dolarówki

premjówki na raty. Przemysłowa 41. m. 25. zdg 48 162

Restauracje

dobrze zaprowadzona obecny obrót miesięczny 10 000 sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 145

Sypialnia

nowoczesna polewana kompletna. lustrami 480. — Stolarnia Kwiatowa 6. zdg 4 175

„Antyki”

meble używane wielki wybór ceny najniższe Flasiński Woźna 9. Pg 6615-58.69

Regał

i duży stół składowy na sprzedaż Wyspiańskiego 11. zdg 48 217

Piec
gazowy do ogrzewania. Szlifier
nia św. Marcina 32. zdg 48 265

Radjo
5 lampkowe okazynie sprzedam.
Zielona 3 m 21. zdg 48 266

Szklone
płyty do dekoracji sprzedam. Słowackiego 16 m 1. zdg 48 265

Skład
towarów krótkich towarem u-
rządzeniem, mieszkaniami 4 000. -
Oferty Kurjer Poznański
zdg 48 230

Samochód
Ford - Sedan 4 osobowy w do-
brym stanie sprzedam okazynie
Widomość u portiera kawiarni
Esplanada sobota niedziela i po-
niedziałek od 3-5 popoł. zdg 48 292

Pokój
wolny Kopernika 5 m 9.
zdg 48 226

Bielizna
dzienna koszula
1.45 nocna 2.95.
kolorowa nocna
3.25 Bielizna try-
kotowa oraz je-
dwabna Raczek.
Poznań Stary
Rynek 94
Pg 6005-45-61

Meble
tanie wprost z składnicy poleca
K. Bakos ul. Wenejańska 1.
Most Chwaliszewski przy krzyżu.
zdg 48 902

Dom
rodzaj wille 6 ubiorych nowobu-
dowany ogrodem - 9 000 wplaty
7 000 przy Poznaniu. Bloch Dlu-
ga 5.

Zaprowadzony
ekład kolonialny mieszkaniami lub
bez sprzedam korzystnie. Oferty
Kurjer Poznański zdg 48 205

Karoserie samochodowe
kryte 6 osobowe na podwozia
"Chevrolet", "Ford" - owa ka-
roserie autobusowa na podwozie
"Chevrolet" sprzedam okazynie
Łosiński, Września tel. 159.
zdg 48 191

Siatka
do wodnej undu-
lacji na prze-
dział lub pod
górze daje piękne
fały szt. 5 zł.
płyn do zwilżania
włosów but.
1.50 zł, tylko u
Wenzlika, Aleje Marcinkowskie-
go 19.

Skład
kolonialny towarem, magiel i
mieszkaniami zaraz korzystnie
sprzedam. Adres wskazuje Kurjer
Poznański zdg 48 196

Samochód
ciezarowy 12 tonnowy gotowy do
jazdy tania sprzedam. Górna
Wilda 46 garaż 6. zdg 48 199

Schody żelazne
krecone 4 m wysokości na sprzedaż.
Danecki Sw. Marcina 58
zdg 48 180

Urządzenie skladowe
2 stoly z szklannymi, kablotami
oraz szafa oszklona na sprzedaż.
Danecki Sw. Marcina 58.
zdg 48 179

Platforme
na 25 ctn szory tania sorze-
dam P. Wawrzyniaka 4.
zdg 47 734 5

Dźwigary
budowlane cement, dape trzci-
ne gwoździe okucia do okien i
drzwi siatki i kompi parkany
po cenach korzystnych M. Ma-
tuszewski i Ska. Skład Żelaza
Sw. Marcina 27 telefon 40-45
dg 1524

Teki
skórzane 125: to-
rebki damskie na-
rasole laski oaski
portmonetki mani-
cury walizy. Ceny
krzyżowe 50% zni-
żone. Własna pracownia. W
Czystej Szkolna 11 naprzeciw Szpi-
tala. Pg 6381-43-48

Zwózka
śmieci oddam. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdg 48 295

Staniąły
kuchnie 80: sygnalnie debowe ma-
teracem 310: jadalnie i szpore-
wane 330: gabinety 320. Fabryka
mebli Rynek Śródecki.
zdg 48 138/9

Kolonjalne
dwupokojowe w mieszkaniem, ma-
giel towar dzierżawa 90. - sprze-
dam Powód wjazd. Adres Kur-
jer Pozn. zdg 48 194/5

Meble
używane szafy, biurko obrazy. Że-
lazo elektr. do prasowania tania.
Słowackiego 16 m 1.
zdg 48 256

Zakład
fryzjerski z mieszkaniami sprze-
dam Oferty Kurjer Pozn.
zdg 48 240

Rower
tania Słowackiego 48 m 6.
zdg 48 227

Maszynę
damska tania sprzedam warsztat.
Wawrzyniaka 5 zdg 48

Szklanki szlifowane
Kieliszki szlifowane
Porcelana - Alpeke
nalajany tylko wprost Wroblec-
ka 24, podwórze Hurt. Porcelany
zdg 48 853

Skład
panieru i galanterji z mieszka-
niem. Matejki 2 parter. prawo.
zdg 48 329

Parcele
blisko Wielkiego Teatru okazynie
sprzedam Szamarzewskiego
28 m. 7. zdg 48 325

Szafa
trzyczęściowa jadalnia okazynie
tania Stolarska Bukowska 9.
zdg 48 352

Tanio
sprzedam nowa szafa 3 częściowa
do garderoby i bielizny. Staszica
16 m. 10. zdg 48 292

Powóz
kryty z szymbami szlifowanymi na
dwie strony do otwierania 750 zł.
Skrytka pocztowa nr 174.
zdg 48 198

Pianino
czarne jak nowe tania sprzedam.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 48 277

Dom
nowobudowany piętrowy z wjaz-
dem sprzedam w Śmiglu Zgłosze-
nia: Śmigiel, Sienkiewicza 24 Sa-
dowski zdg 48 291

Skład
kolonialno - delikatesowy. obrót
miesięczny 6 000 sprzedam Focha
39. mieszkanie 17. zdg 48 296

Puszczkówo
parcele tania tania. Zgłoszenia
Kurjer Pozn. zdg 48 301

Papieronica
złota okazynie podług wagi. -
Antykarnia Marcinkowskiego
28. Pg 6361 46 89

Szafa
żelazna jak nowa Klasztorna 4. I.
zdg 48 309

Skrzypce
dobre tania do sprzedania. -
27 Grudnia 4 mieszkanie 11.
zdg 48 305

Fiat 505
otwarty w bardzo dobrym stanie
gotów do jazdy sprzedam za
1 100 zł Czechowski, Dąbrow-
skiego 81. warsztaty, reparacyjne.
zdg 48 313

Plaszczki
dla chłopców nowe, maszyna kra-
wiecka Romana Szymańskiego
9. m. 9. zdg 48 315

Dla fryzjera
2 piękne lalki z peruczkami ucze-
sane tania. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 48 316

Radjoaparar
3 lampkowy na prąd stały tania
Skarbowska 7. mieszkanie 4.
zdg 48 318

Meble
nowoczesne jadalnie, sypialnie,
"cabinety kuchnie tania wprost
z fabryki Szczaniecki. Tama Gar-
barska 3. zdg 48 320

Domek
2% morza ogrodu 10 minut od
Starego Rynku tania sprzedam.
Oferty Kurjer Pozn r. 4 230/31

3 KUPNA

Ziemi
kilka mórg z dółkiem lub bez
kupie Oferty Kurjer Poznański
zdg 47 049.

Garnitur
klubowy kupie. Oferty cena do
Kurjera Poznańskiego zdg 48 113

Kupuje
srebrne marki M. Feist. Poznań
ul. 27 Grudnia 5. zdg 48 298

Dom
do 27 000 gotówka tylko w Po-
znaniu Oferty Kurjer Poznański
zdg 48 221

Antyki
kupuje sprzedam Pocztowa 22.
zdg 48 213

Regal
i stół zaraz kupie. Telefon 18 85.
zdg 48 200

Poszukuje
się celem kupna dryla 3-metrowe-
go Dehnego ewentl. Siederslebe-
na. Zgłoszenia pod And. Do-
brzyński, Ślasko - Dolne, per
Strzelno. zdg 48 187

Futro
damskie kupie Oferty cena Kur-
jer Pozn. zdg 48 176

Wózek
dziecięcy kupie Oferty Kurjer
Poznański zdg 48 168

Cementowe
płyty chodnikowe potrzebne. -
Oferty cena Kurjer Pozn.
zdg 48 323

2 perskie
dywany wielkości 4x5 dobrze u-
trzymane kupie. Oferty Kurjer
Poznański zdg 48 354

Sto
centnarów lubinu niezdatnego do
siewu kupie Oferty Kurjer Po-
znański zdg 48 293

Kupie
szuczkie Frazetowski okazynie.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 48 294

6 KAMIENICE

Wille
komfortowa sześciopokojowa o-
grodem Poznaniu tania sprzedam
Skotnicki W. erzbierze 26.
zdg 48 330

Kamienica
komfortowa wolna od opłaty
stempłowej 5 pokoi wolne dochód
9 400 za 75 000 wplaty 40 000. -
Popielski, Piękary 18 I.
zdg 48 340

Kamienice
Poznaniu korzystnie położenie 4
składy dochód 15 000. cena 135
tys. wplaty 50 000 sprzedam. -
Oferty Kurjer Poznański
zdg 48 361

7 PIENIĄDZ

Wspólnika
(chrześcijanin) poszukuje do do-
brze prosperującego wielkiego
przedsiębiorstwa (restauracja, bu-
fiet, pokój do śniadań i handel ko-
lonjalny), położonego w śródmie-
ściu w mieście wojewódzkim w
Małopolsce Wschodniej Wyma-
gana współpraca przez 10 000 - do
12 000 dolarów. Tytuł poważnie
zgłoszenia do Włodzimierz Gi-
zowski, Lwów Z. Chrzastowski
14. ng 6 425

Na
500 morgowe gospodarstwo pos-
zukuje ca 15 000 pożyczki na I.
hipotekę. Zgłoszenia do Kurjera
Poznańskiego zdg 48 083

Wspólnika (czkę)
z 1 000 zł poszukuje do korzy-
stnego przedsiębiorstwa. Zgłosze-
nia Kurjer Poznański zdg 48 147

80 zł
od zaraz potrzebne - procent. -
Oferty Kurjer Poznański
zdg 48 151

Wspólnika (czki)
z 5-15 tysięcy poszukuje do do-
brze rentującego się przedsiębior-
stwa przemysłowego. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 48 166

Mam 15 000 zł
poszukuje zbrojowa z takimże ka-
pitalem celem założenia interesu
w Innowrocławiu Oferty do Ku-
rjera Pozn. pod zdg 48 188

15 000 zł
na I hipotekę domu w śródmie-
ściu poszukuje. Zgłoszenia Ku-
rjer Poznański zdg 48 272

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
2-3 kuchnia wynajme na stałe.
Puszczkówo. Pocztowa 4.
zdg 48 089

Mieszkanie
3 albo 4 łazary Oferty cena Ku-
rjer Poznański zdg 48 087

8 pokoi
mieszkanie komfortowe słoneczne
czyste centralne ogrzewanie II.
piętro do wynajęcia od gospodar-
za Wadomość na miejscu. Wy-
spiańskiego 12. Ostróża
zdg 48 082

Pokój
kuchnie zaraz wynajmie gospodarz
Podchorążych 17 Górczyn.
zdg 48 114

2
pokoje kuchnia 900 zł. Różana 6.
Zawadowa. zdg 48 169

2
lub 3 pokoje z przynależnościami
zaraz. Marsz. Focha 121. go-
spodarz. zdg 48 262

2
pokoje, kuchnia do wynajęcia.
Debiec Ozereńska 8 a.
zdg 48 239

Do wynajęcia
dwa pokoje kuchnia ul. Czesło-
chowska 6 Górczyn przy kościele
zdg 48 231

Dwupokojowe
Starecka. Bystra 8 a Przy przy-
stanku autobusowym, niedaleko
dworca. zdg 48 223

Pokój
kuchnia 500 rok dzierżawa. Wia-
domość: Chociszewskiego 25. -
skład. zdg 48 211

Dwupokojowe
kuchnia i pokój kuchnia czynsz
25 złotych od gospodarza wynaj-
me "Pawilon" Marszałka Focha
15. zdg 48 278

2 pokoje
kuchnia Rataje ul. Kórnicka na-
przeciw willi. Wolności.
zdg 47 971/2

Pokój
kuchnia 25 rok zróry trzypoko-
jowe centrum wskazuje Szewska 11
m 9 zdg 48 276

2
pokoje kuchnia łazienka do wy-
najęcia. Ul. Wiosłarska 12. go-
spodarz. zdg 48 331

Mieszkanie
2 pokojowe pokój kuchnia 1-go
grudnia Palacza 39. zdg 48 347

20 tys.
poszukuje I hipotekę nieruchomości
100 tys. Wszelkie kwantacje 12
proc. Oferty Kurjer Poznański
dg 1728

Trzypokojowe
komfortowe Łazarz dwupokojowe
łazienka Jeżyce czynsz mie-
sieczny wolne wynajmie "Pawil-
on" Marszałka Focha 15.
zdg 48 271

Skład
do wynajęcia krawca. szewca
antykwarjat. Gospodarz Wodna
26. rg 4 225

3 pokoje
wydzierżawi gospodarz. Półwie-
ska 14. zdg 48 319

2
pokoje kuchnia. Marszałka Fo-
cha. Pawlak Wodna 26.
rg 4 226

Pokój
z kuchnią gaz elektryczność wy-
soki parter bezdzietnym czynsz
zróry od gospodarza Ostroróg
Zakret 13 m. 3 zdg 48 373

9 SZUKA MIEZK.

Mieszkania
pokojowego poszukuje zaraz -
płace czynsz zróry ewentl. przy-
jme część mebli Oferty Kurjer
Poznański zdg 48 159

Pokój
kuchni przynależnościami śró-
dmieściu od gospodarza szukam.
stała posada. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 48 146

Trzypokojowego
wprost gospodarza poszukuje
wyższy urzędnik Oferty Kurjer
Poznań zdg 48 197

1-2
pokoi z kuchnią poszukuje od za-
raz Dzierżawa według umowy.
Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdg 48 173

Szukam
blisko Kaponery 4 pokoi kuchnia.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 48 351

Komfortowego
2-3 pokojowego suchego słonecz-
nego łazienka mieszkanie od go-
spodarza poszukuje inżynier bez-
dzietny peryferie wykonywane
ewentualny remont przeprowadze
własnym kosztem Oferty Kurjer
Poznański zdg 48 270

Pokój
próżny używaniem kuchni lub 1
pokój z kuchnią dla małżeństwa.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 47 722

10 ZAMIANA MIESZKANIA

4
pokoje na 2 zamianę Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 47 880

11 POKOJE UMĘBI

Pokój
z osobnym wejściem czysty
słoneczny solidnym napu do wynaj-
ęcia 1 12 Plac Działowy 10
mieszkanie 9 zdg 1 652

Pokój
etażem 1 grudnia obiady lub
utrzymanie wynajme Skarbowska
4. mieszkanie 14. zdg 47 993

Pokój
jeden lub dwa elegancko umeblo-
wane niekrepujące wejście tele-
fon utrzymywanie lub bez. Rataj-
czaka 29 m. 7 zdg 48 060

Pokój
ewentl. małżeństwu. Kopernika
4 m. 7. zdg 48 150

Umieblowany
pokój. Matejki 33 I. prawo.
zdg 48 334

Niekrepujący
czysty swobodny. Jeżycka 35.
m. 2. zdg 48 144

Pokój
umeblowany z kuchnią frontowy
od zaraz Żydowska 7. m 3.
zdg 48 190

Jedno-
dwuosobowy niekrepujący cen-
tralne ogrzewanie. Młyńska 3.
m 11. zdg 48 156

Pokój
frontowy Strzelecka 5. I. lewo.
zdg 48 264

Panom
dwadzieścia. Wrocławka 13 m.
11. zdg 48 262

Pokój
Grobla 30 m 18 narożnik Wiel-
kich Garbar. zdg 48 249

Elegancki
pokój dwuosobowy lub małżeń-
stwu. Maleckiego 11 m 9.
zdg 48 222

Komfortowy
utrzymaniem - bez Grudnia 10.
mieszkanie 6 winda. zdg 48 220

Przyjmę
2 gimnazjalce na stancje opie-
ka: korepetycje. Ogrodowa 13.
m. 19 zdg 48 216

Małżeństwu
Wielkie Garbary 46. m. 11.
zdg 48 210

Małżeństwu
lub 2 paniami używalności kuch-
ni - bez. Gwarsna 11 m. 6.
zdg 48 209

Dwuosobowy
duży. Aleje Marcinkowskiego 2 a
m. 7 Kapitańczyk. zdg 48 203

Dwuosobowy
niekrepujący frontowy Sw. Wol-
ności 5. m. 6. zdg 48 181

Pokój
frontowy światło elektryczne za-
raz lub od pierwszego Fiszowa
Plac Karmelicki 1 a II. ptr. obok
kościola Bożego Ciała.
zdg 47 542 3

Przy Kaponierze
niekrepujący Bukowska 9 m. 1.
zdg 48 527

Dwuosobowy
centralne ogrzewanie telefon.
światło elektryczne 1 12. Młyń-
ska 2. m 18. zdg 48 307

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Poca-
towa 11. mieszkanie 11.
zdg 48 279

Dwuosobowy
Śniadeckich 15 m 5. zdg 48 165

Centrum
dwuosobowy Kręta 22 III. pra-
wo. r 4 228

Romana
Szymańskiego 9 m 9.
zdg 48 314

12 SZUKA POKOJU

Dwuosobowego
skromnego własna pościela. uży-
wanym kuchni poszukuje star-
szy panstwo okolicy pl. Wolności
Oferty cena Oredownik Wielko-
polski zdg 45 303

Próżnego
pokoi poszukuje pan. Oferty Ku-
rjer Poznański zdg 48 085

Pokoju
zupelnie niekrepującego z kładki.
Oferty z ceną Kurjer Poznański
zdg 48 070

Ciepły
słoneczny pokój potrzebny od
grudnia Oferty Kurjer Pozn.
zdg 48 136

Pokoju
tamego elektrycznym światłem
szuka paniątka Oferty Kurjer
Poznański zdg 48 129

Pokoju
czystego utrzymaniem światłem
elektrycznym śródmieściu posu-
zukuje urzędnik pościeli własna
Oferty z ceną Kurjer Poznański
zdg 48 158

Niekrepującego
czystego pokoju obliżu dworca
Łazarzkiego poszukuje kupiec.
Oferty cena Kurjer Poznański
zdg 48 143

Ładnego
taniego pokoju poszukuje banko-
wiec. Oferty Kurjer Poznański
zdg 48 154

Centrum
poszukuje pokoju parter lub I.
piętro marzańska Oferty Ku-
rjer Poznański zdg 48 224

Pokoiku
nieodległego paniątka śródmieściu
Oferty cena Kurjer Poznański
zdg 48 348

Centrum
z telefonem od grudnia potrzebny
panu Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdg 48 280

Próżnego
pokoi poszukuje Oferty Kurjer
Poznański zdg 48 231

13 LOKALE

Organizacja akademicka
poszukuje blisko Uniwersytetu
lokalu na sekretariat i do zebrań
jednej lub dwóch paniami Oferty
Kurjer Poznański zdg 48 109

2
pokoje na biuro z telefonem cen-
trum poszukwane dla firmy
gdańskiej. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 48 095

Poszukujemy
lokalu w śródmieściu składające-
go się z biura oraz przyległych
składow z dozwolonym wjazdem
na podwórze. Łaskawe oferty
Kurjer Poznański zdg 48 149

Przemysł

Wdowiec
50 lat, rzemieślnik budowlany szuka żony starsze panny lub bezdzietnej wdowy zechcą się zgłosić do Kurjera Pozn. zdg 48 304

Urzędnik
na stałe stanowisku, przystojny kawaler lat 31 poszukuje znajomości pań celem ożenku. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 321

24 NAUKA

Kursy Tańców Wituszkowskich
siedm złotych Marcina 34. Pz 6610-58.30

Ulgowy kurs tańców nowoczesnych
rozpoczynam 21. bm. Średziński, Strzelecka 3.

Matematyk
kofcący studia przyjmie jeszcze jedną lekcję. Godzina 2 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 108

Korepetycyj
francuski, matematyka udziela student. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 074

Ulgowy kurs tańców nowoczesnych
rozpoczynam 21. bm Średziński, Strzelecka 3.

Panie
na kurs przyswojenia przyjmuje tanio. Zielona 1 m 5 II. zdg 48 250

Kroju
gdy wyuczy się uszyje sobie każda pani sukienkę bez nauki szycia pod gwarancją. Dyplomowana na mistrzyni. Wielkie Garbary 12. m. 3. zdg 48 841

TEATRY

Teatr Polski: Dziś „Made-moiselle. Devala.

Teatr Wielki (Opera): — Dziś „Dolly“ (Przedstawienie wykupione).
Sobota, 19. 11. o godz. 8
„Tosca“ występ W. Wer-mińskiej.
Niedziela, 20. 11. o godz. 3
„Dolly“, ceny niższe.

Teatr Nowy: Dziś „Plac Pa-ryski 13“
Sobota, 19. 11. o godz. 8:
„Poprostu truteń“.
Niedziela po poł., godz. 3.30
„Kot w butach“ bajka dla dzieci.
Niedziela wiecz., o godz. 8:
„Poprostu truteń“.

Komedja Muzyczna: Dziś,
„Wiktoria i jej huzar“
Sobota, 19. 11. o godz. 8:
„Pod białym koniem“.
Niedziela, 20. 11. o godz. 8:
„Pod białym koniem“.
Poniedziałek 21. 11. o go-dzinie 8: „Pod białym ko-niem“.

Teatr Narodowy: — Dziś, o godz 16: „Dziady“ Adama Mickiewicza (szkolne)
W sobotę, 19. 11. godz 16: „Dziady“ Adama Mickie-wicza
W niedzielę, 20. 11. o godz. 15: „Azja Tuhaj-Bejowicz“
W niedzielę, 20. 11. o godz 17: „Ogniem i Mieczem“.

„Cyrk Olympia“. Dziś i co-dziennie wielki program światowych atrakcyj

Kina Apollo i Metropolis
to rekord tańców i dobrych programów
dg 1519

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Dawid Golder“.
Aurora: „W matni szpiegów“ i „Pięć dni strachu“
Corso: „Księżna Tarakano-wa“
Colosseum: „Pająk“. Edmund Lowe
Metropolis: „Legion ulicy“
Muza: „Ułani ulani chłopcy malowani“
Orzeł: „Bohaterski Patrol“ oraz „W krainie złota i śmierci“
Odeon: „W szponach grze-chu“
Roxy: „Romantyczne Panny i Praktyczne Mamy“
Renaissance: „Sensacja Cyr-ku Roxy“
Słońce: „Doبرانoc Wiedniu“
Sfinks: „Serce na bruku“ — Camilla Horn
Tęcza: „Władczyni Miłości“
Wilsona: „W sidiłach kłam-stwa“.

Kina Apollo i Metropolis
to rekord tańców i dobrych programów
dg 1519

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Dawid Golder“.
Aurora: „W matni szpiegów“ i „Pięć dni strachu“
Corso: „Księżna Tarakano-wa“
Colosseum: „Pająk“. Edmund Lowe
Metropolis: „Legion ulicy“
Muza: „Ułani ulani chłopcy malowani“
Orzeł: „Bohaterski Patrol“ oraz „W krainie złota i śmierci“
Odeon: „W szponach grze-chu“
Roxy: „Romantyczne Panny i Praktyczne Mamy“
Renaissance: „Sensacja Cyr-ku Roxy“
Słońce: „Doبرانoc Wiedniu“
Sfinks: „Serce na bruku“ — Camilla Horn
Tęcza: „Władczyni Miłości“
Wilsona: „W sidiłach kłam-stwa“.

25 MUZYKA

Fortepian
wolny do ćwiczeń. Adres wska-że Kurjer Poznański; zdg 48 232

26 ROZRYWKA

Miły
pobyt poleca Paryżanka Półwiejska 30. Koncert. zdg 48 174

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszu-kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cen e drobnych

Urzędnik
gospodarczy kawaler lat 30. z praktyką intensywnych majątkach poszukuje posady Zgłosze-nia Kurjer Poznański; zdg 47 821

Asystent aptekarski
Pomocznikiem z kilkoletnią praktyką poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański; zdg 47 490

Uczciwa
sumienna dziewczyna z dobrym świadectwem, do wszelkich prac domowych I, XII. Oferty Kurjer Poznański; zdg 47 859

Uczeń
z 2-letnią praktyką drogerji i na-uczycielką ośmioletnią, z dyplomem i wyprawami, poszukuje posady w Poznaniu lub na prowincji. Poleca kurator T. Uczeń Drogistówskich — Oferty Kurjer Poznański; zdg 47 860

Szofer
inteligentny szuka posady. — Oferty Kurjer Pozn zdg 47 373

Młodszy
urzędnik względnie pisarz gospo-darczy kawaler, lat 28, 6 lat praktyki obeznany z księgowo-ścią gospodarczą wszelkiego ro-dzaju poszukuje posady od 1. 1. 33 lub wcześniej okolica obojet-na. Zgłoszenia Kurjer Poznański; zdg 47 875

Kasjer dominjalny
ostatniej posadzie 15 000 morgach lat 13 od Nowego Roku z powo-du zarządu przymusowego szuka miejsca kawalera. Wymagania skromne. Łask oferty do Kurje-ra Pozn zdg 48 032

Damskie trio
humor śpiew wolne Bednarek. Rawicz. Poste restante. zdg 47 978

Fryzjer
damsko-męski starszy z egzami-nem mistrzowskim poszukuje po-sady Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 918

Panna
kochająca dzieci z dobrym szyciem szuka posady od 1. 12. może również zająć się lekką pracą. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 47 999

B. burmistrz
jednego z miast wielkopolskich, długoletni urzędnik poszukuje jakiegokolwiek stosownej pracy — choćby za skromnym wynagro-dzeniem Oferty Kurjer Poznań-ski zdg 46 162

Goźelnik
dziesięć lat praktyki z kursem goźelniczym oraz szkoła handlo-wa obeznany z księgowością rolniczą, elektrycznością, suszarni-ą i gospodarstwem poszukuje po-sady od zaraz lub 1. 1. 33. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 962

Pat i Patachon

Pg 6913 58.67

Kto
poda rękę młodej, inteligentnej wdowie po Hfc. rez W. P. do dziedziczenia się z pod ciężaru obecnego kryzysu przez udzielenie pracy i możliwość zarobkowa-nia. Znam stenografję polską pi-sze bardzo biegle na maszynie, znam dobrze język niemiecki i sowie i piśmie. Jak również księ-żkowość. Łaskawe oferty pro-sze skierować do Kurjera Poznań-skiego zdg 48 094

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady do wszystkiego, cokolwiek szycia od zaraz. Oferty Kurjer Poznań-ski zdg 48 098

Pracznka
uczciwa szuka prania. Oferty Kur-jer Poznański zdg 48 097

Inteligentna
osoba dobrze polecona przyjmie posadę gospodyni u samotnej oso-by bez pomocy. Zgłoszenia Kur-rier Poznański zdg 48 099

Kelner
z kaucją poszukuje posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 48 096

Rejestrator
(młodszy sekretarz adwokacki) 7 letnia praktyka poszukuje posady ewentl w firmie handlowej lub t. p. Oferty Kurjer Poznań-ski zdg 48 092

Maszynistka
biegła w niemieckim poszukuje posady Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 48 090

Poszukuje
posady lub posługi Oferty Kur-rier Poznański; zdg 48 116

Pracznka
rzetelna, czysta szuka prania. — Oferty Kurjer Poznański; zdg 48 117

Inteligentna
dziewczyna lat 16 poszukuje po-sady do dzieci. Oferty Kurjer Poznański; zdg 48 124

Ogrodnik
Wielkopolanin żonaty lat 40 wy-bitnie uzdolniony, przebywał na pierwszym i drugim posadach za-granicą i Polsce o bardzo dużej inicjatywie kwaciarstwa warzywnictwo szkółkarstwa poszu-kuje posady zaraz lub później. Zgłoszenia do Kurjera Poznań-skiego zdg 48 164

Szukam
posługi popołudniu Zgłoszenia Kurjer Poznański; zdg 48 152

Dawniejsza
nauczycielka ośmioletnia, zdu-żona, szuka zajęcia do dzieci na kilka go-dzin Oferty Kurjer Poznański; zdg 48 148

Posługaczka
uczciwa poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański; zdg 48 172

Stenotypistka
polsko - niemiecka znaj. księż-kowość i wypłata robocizny szu-ka posady od 1. 1. 33 Łaskawe oferty Kurjer Poznański; zdg 48 170

Panna
z prowincji znająca krawieczy-znę, prace domowe większe go-spodarstwo, podwórzowe przy-jmie jakiegokolwiek posadę za skromnym wynagrodzeniem. — Miejscowość obojetna. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdg 48 185

Pracznka
zawodowa uczciwa poszukuje prania 4 zł dziennie. W. Gar-bary 19. niekamina. rz 4191

Dziewczyna
samodzielna gotownicza szuka pracy zaraz okolica obojetna. Oferty Kurjer Poznański; zdg 48 263

Samodzielna
kucharka lat 30 poszukuje po-sady. Oferty Kurjer Poznański; zdg 48 266

Posługaczka
poszukuje posady zaraz Oferty Kurjer Poznański; zdg 48 251

Pani
polecić może dziewczynę lat 18. do dzieci i wszelkich prac domo-nych poszukuje miejsca Oferty Kurjer Poznański; zdg 48 225

Dziewczyna
z gotowaniem do wszystkiego po-szukuje posady zaraz lub od pierwszego Oferty Kurjer Po-znański; zdg 48 219

Pracznka
przyjmuje pranie poza dom. — Oferty Kurjer Poznański; zdg 48 214

Pracznka
poszukuje prania. Półwiejska 35. m. 6. zdg 48 084

Panienska
z ukończoną szkołą gospodarczą poszukuje posady do lepszych państw do dzieci i do wszyst-kiego. Oferty Kurjer Poznański; zdg 48 077

Pracznka
uczciwa szuka prania. Podgórna 8 suterena m. 4. zdg 48 204

Polecam
osobę wykwalifikowaną do dziec-ka do 3 lat. Posiada krawieczy-znę, jest sumiennie akurata i czysta. Była u mnie 5 lat. Zgło-szenia hr. Zółtowska. Majetność Kadzewo, p. Srem. zdg 48 192

Ogrodnik
kawaler lat 28 obeznany do-brze w swym zawodzie poszu-kuje posady zaraz. A. Długie-wicz Poznań Górczyn Kadezja Skrupki 15. zdg 47 692 3

Młody
bezrobotny nauczyciel szuka jakiegokolwiek zajęcia. Oferty Ku-rier Poznański; zdg 48 156/7

Fryzjerski
pomocnik poszukuje nosady sta-łej zaraz lub od 1. 12. Poznaniu Oferty Kurjer Poznański; zdg 48 078/9

Wyższy
urzędnik skarbowy emeryt, wie-ku, zdolny poszukuje jakiegokolwiek posady najchętniej biu-rze. Oferty Kurjer Poznański; zdg 48 274

Dziewczyna
do wszystkiego samodzielnie gotowaniem do bezdzietnego gos-twa poszukuje posady od 1. 12. 32 Oferty Kurjer Poznański; zdg 48 360

Dekorator
ekspedjent szuka praktyki jako wolontariusz. Łaskawe oferty Kurjer Poznański; zdg 48 358

Nauczycielka
domowa Uniwersytet
młoda zdrowa francuski mu-zyka, łacina niemiecki — szuka posady. Oferty Kurjer Poznań-ski; zdg 48 343

Krawczowa
poszukuje pracy w dom 2 zł dziennie. Oferty Kurjer Pozn. rz 4 237/8

Kaucji
1 000 zł dam za otrzymanie posady. Oferty Kurjer Pozn. r 4 221/22

Optyk
fotogr. - mechanik fachowiec — przyjmuje posadę Oferty Kurjer Poznański; zdg 47 708

Młodsza
gospoia poszukuje posady naj-chętniej do samotnej osoby. Zgło-szenia Kurjer Poznański; zdg 48 273

300 zł
dam pod dyskrecją za wyrobienie stałej posady w poważnym han-dlowem przedsiębiorstwie za skromnym wynagrodzeniem lat 24 Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 48 286

Krawczowa
szuka szycia w dom tania Oferty Kurjer Poznański; zdg 48 287

Szukam
posługi całodziennie lub pół dnia Oferty Kurjer Poznański; zdg 48 292

Urzędnik
gospodarczy trzydziestoletni z praktyką w intensywnych majątkach poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 48 297

500 — 1 000
kaucji dam za posadę woźnego. Oferty Kurjer Pozn zdg 48 106

Starsza
panna poszukuje posady u star-szej pani jako gospodyni Oferty Kurjer Pozn. r 4 223

Krawczowa
poszukuje pracy przyjmie wszel-ka garderoba Wodna 7 m 7. zdg 47 898

Fryzjerka
początkująca z dobrym świadec-twem poszukuje posady od zaraz Oferty Kurjer Poznański; zdg 47 891

Były
urzędnik P. P. emeryt szuka jakiegokolwiek posady inkasenta, woźnego lub portjera Lan Le-wandowski. Poznań, Grudzień 82 m. 7. I. zdg 47 988/9

Zaczarowany dywan

Pz 6014 58.68

Chłopiec
poszukuje posady do posyłek w biurze lub składzie. Oferty Kur-rier Pozn. zdg 47 928

Posługi
poszukuje przed lub popołudniu Zgłoszenia Kurjer Poznański; zdg 48 019

Uczciwa
dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego od zaraz. Łaskawe oferty Kurjer Poznański; zdg 48 061

Osoba
poszukuje zajęcia do sprzątania biur tania z gwarancją Zgłosze-nia Kurjer Poznański; zdg 47 936

Sierota
młodsza inteligentna krytycz-nem położeniu poszukuje jakiego kolwiek zajęcia Oferty Kurjer Poznański; zdg 47 991

Dziewczyna
poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański; zdg 47 992

Dziewczyna
uczciwa poszukuje od 1. 12. jakiegokolwiek posady lub posługi, może zaraz najchętniej w religij-nym domu Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 993

Gospodyni
samodzielna prosi oferty Kurjer Poznański; zdg 48 066

Kucharka
samodzielna poszukuje posady do wszystkiego z sływnem orszo-waniem ewentualnie jako przy-chodnia Oferty Kurjer Poznań-ski zdg 47 736

Służąca
do wszystkiego z gotowaniem szuka posady zaraz Oferty Kur-rier Poznański; zdg 47 665

Krawczowa
z najnowszym krojem na wszelką pracę poszukuje pracy w dom i poza domem ceny niskie Mylna 15 mieszkanie 21. Kremowa. zdg 47 817

Poszukuje
pracy za pokój. Oferty Kurjer Poznański; zdg 47 810

Młodsza
posługaczka poszukuje posady na cały dzień. Oferty Kurjer Po-znański; zdg 47 811

Służąca
z gotowaniem i praniem szuka posady okolica obojetna Zgłosze-nia Kurjer Poznański; zdg 47 804

Wdowa
młoda 3 dzieci 7 lat praktyki biu-rowej poszukuje jakiegokolwiek po-sady Oferty Kurjer Poznański; zdg 47 800

Posługaczka
szuka posady Oferty Kurjer Poznański; zdg 47 824

Uczciwa
dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego zaraz. Oferty Ku-rier Poznański; zdg 47 826

Kino „Roxy“

Od soboty, dnia 19 listopada
Pat i Patachon

„Zaczarowany dywan“
„Śmiech to zdrowie“

W sobotę i niedzielę pocza-tek o godz 3 po południu.
Wszystkie miejsca
po 40 groszy na I. seans.
Pz 6012 58.68

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady do wszystkiego Oferty Kurjer Poz-nański; zdg 47 798

Dziewczę
młode uczciwe skromne do dzie-c lub wszystkiego, szuka miejsca Oferty Kurjer Poznański; zdg 47 914

Panna
inteligentna skromna poszukuje posady do dzieci ewentl zajmie się gospodarstwem pomoc w wkladzie Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański; zdg 47 848

U starszej
samotnej pani poszukuje młoda uczciwa panna posługi tylko za pokój. Oferty Kurjer Poznański; zdg 47 861

28 WOLNE MIEJSCA

Akwizytora
na miasto Poznań-Górczyn do od-wiedzania klientów prywatnej po-szukuje. Adres wskaże Kurjer Poznański; zdg 47 813

Kuśnierz
dobrze wpracowany potrzebny zaraz Marian Bak Aleje Mar-cinkowskiego 18. zdg 47 905

Pielegniarka
do rocznego dziecka zaraz Toruń za skromnym wynagrodzeniem Świadcęw fotografja Kurjer Po-znański; zdg 47 715

Stenotypistka
z językiem polskim i niemieckim znająca księgowość potrzebna. — Oferty ręcznie pisane z podaniem dotychczasowej dzia alności i wa-runków do Kurjera Poznańskiego pod zdg 48 106

Miejscowy
przedstawiciel branży chemicznej poszukiwany Oferty z referen-cjami pod „Tz 442“ adm. pisma.

Agenci
na ubezpieczenie a ogiowe potrzebni Oferty Kurjer Poznański; zdg 48 234

Ekspedjent (kę)
na stała posadę pożyczka 500.- utrzymaniem. Oferty Kurjer Poznański; zdg 48 206

Służąca
z samodzielnem dobrem gotowa-niem do wszystkiego może się zgłosić Wyspiańskiego 9 Nowak zdg 48 288

Humor zagraniczny

— Mój profesor mówi pięćmioma językami.
— Jego żona więcej mówi jednym, niż on swemi pięćmioma.

(London, Opinion). S F.

Przedpłata
na miesiąc grudzień 1932 r. za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Pozna-niem miesięcznie zł 4.14, kwartalnie zł 12.40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszłość w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abo-nenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiały poświęcony danej uroczystości. Nocą tylko 1476, 3524 i 4072, filja Stary Rynek 25-55. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Ogłoszenia
na stronie 6-łamowej 25 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potocznymi 200 gr. od 1-łamowego mił m. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wyda-nia porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania wieczornego „Drobne“ do godz. 12 większe dłużaj według możliwości. Drobne ogło-szenia (najwyżej 100 słów, w tem 5 nagłówekowych); słowo nagłówekowe (tłuste) 25 gr. każde; dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstaje wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiały poświęcony danej uroczystości. Nocą tylko 1476, 3524 i 4072, filja Stary Rynek 25-55. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.